

BEZPŁATNE

www.mm-gazeta.de

www.facebook.com/mmgazeta

CZASOPISMO POLONIJNE DLA CIEBIE

MOJEMIasto

nr 05 (50) wrzesień/październik 2015

D W U M I E S I Ę C Z N I K

Oktoberfest
z dziećmi

Nowy Konsul
w Monachium

Godny Patron
w godne ręce

Laudato si
encyklika Franciszka

Nagroda Literacka
Nike 2015

Prezydent DUDA

spotkał się z Polonią więcej na str. 16

CODZIENNE PRZEJAZDY
NIEMCY - HOLANDIA

JUZWA

tel. +48 77 4313 440

tel. +31 633 644 133

tel. +48 604 225 821

tel. +49 160 623 5514

e-mail: biuro@juzwa.pl

Rezerwacja i bilety on-line na www.juzwa.pl od lutego 2015!

W SAMOCHODACH

DOŁĄCZ DO NAS

Kancelaria Adwokacka

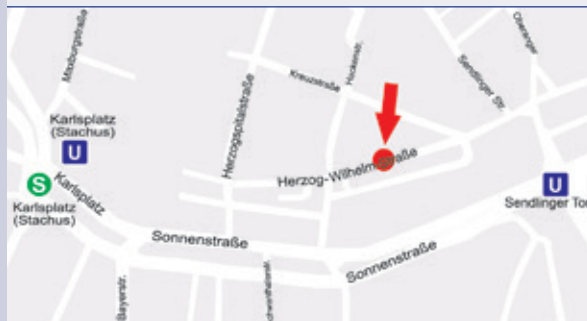
Christoph Motkowski
RECHTSANWALT

DORADZTWO PRAWNE W JĘZYKU POLSKIM I NIEMIECKIM:

- **prawo cywilne**
dochodzenie roszczeń i sporządzanie umów
- **prawo gospodarcze**
obsługa firm i transakcji handlowych
- **prawo podatkowe**
sporządzanie rozliczeń podatkowych
- **prawo pracy**
wypowiedzenia i odprawy
- **prawo drogowe**
wypadki i odszkodowania
- **prawo karne**
obrona w sprawach karnych

Herzog-Wilhelm-Str. 21
80331 München
Stachus/Sendlinger Tor
Tel.: 089/218 955 62
Fax: 089/218 955 63
Mobil: 0162 8012373
E-mail: info@kanzlei-motkowski.de

www.kanzlei-motkowski.de

POSZUKUJEMY WSPARCIA DO NASZEJ PRAKTYKI
(Zahnarzthelferin)

Zahnarzt am Marktplatz

Joanna Kozłowski

Lekarz Stomatolog
Specjalista Implantolog

Marktplatz 7, 85375 Neufahrn

Tel. 08165-4866, Fax 08165-708676

info@zahnarztpraxis-kozłowski.de

www.zahnarztpraxis-kozłowski.de

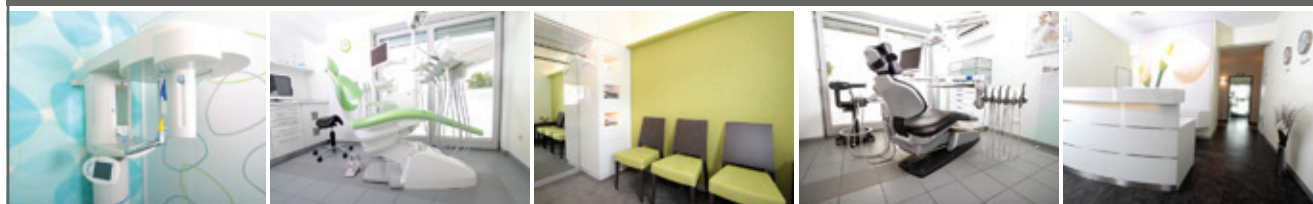
Gabinet mieści się w centrum Neufahrn
na północ od Monachium, samochodem A9
- kierunek Norymberga - zjazd Eching, Neufahrn, S-Bahn S1

GODZINY OTWARCIA:

pon. wt. śr.: 9.00-13.00 / 14.00-18.00

czw.: 11.00-18.00; pt.: 8.00-14.00

Skorzystaj z naszych nowoczesnych pomieszczeń

SPIS TREŚCI

Moje Miasto

- Pomnik Anny Walentynowicz 4
- Polskie Parafie Katolickie 4
- Godny Patron w godne ręce 5
- Polka w Monachium Oktoberfest z dziećmi Dominika Rotthaler 6
- Miasto Dzieci Lody, lody dla ochłody! Agnieszka Spiżewska 7
- Felieton - Unia dała Bogdan Żurek 8
- Felieton - Listy z Berdyczowa Plac targowy Krzysztof Dobrecki 8
- Żyj z klasą Urlopowe migawki Aldona Likus-Cannon 9
- Gorączka złota Jolanta Helena Stranzenbach 10
- Laudato si Encyklika papieża Franciszka o trosce o wspólny dom
ks. dr hab. Jerzy Grzeškowiak 11
- Biwak integracyjny Noc Świętojańska Katarzyna Kozak 12
- Polskie koleżanki mówią na mnie: OLA
Wywiad Jolanta Łada-Zielke 13
- Złoty Krzyż Zasługi dla Barbary Sabarth 14
- Tadeusz Stasiński-Rogen nie żyje 14
- Stuttgart Sport i partnerstwo Edyta Mitka-Matejko 15
- Stuttgart Polska szkoła 15
- Prezydent Andrzej Duda spotkał się z Polonią 16
- Moje Miasto - 50. wydanie 17

Poradnik

- Ne przegap szansy! PL NAVIGATOR 19
- Powroty INTERCYZA w Polsce... Monika Skrzypek-Paliwoda 20
- Migawki z pikniku integracyjnego 22-23
- Polski trener 26
- Nietolerancja glutenu lek. stom. Marian Znorowski 28-29

Aktualności

- Chorwacja - złodziejka naszych serc Anna Duda 32
- Trawerses po lodowcu Świat lodu Sebastian Wieczorek 34-35
- Polskie ślady w Monachium
Trudne dylematy polsko-ukraińskiej historii Marek Prorok 37
- XX Polsko-Niemiecki Festiwal Kultury Razem we wspólnej Europie 39
- Daria Nadolska Babie lato 40
- Kącik Muzyczny Z przymrużeniem oka Agnieszka Hekiart 40
- Co, gdzie, kiedy? 41
- Humor 41
- Sekunden entscheiden, czyli „Stawka większa niż życie” po niemiecku
Jadwiga Zabierska 42
- Nagroda Literacka NIKE 2015 Małgorzata Gąsiorowska 45

od redakcji

Drodzy Czytelnicy!

To już 50. wydanie Mojego Miasta. Jubileusz niby mały, patrząc jednak na mizериę polonijnej prasy w Niemczech, wstydzić się nie ma czego. Trwamy już osiem lat, zawiązując kontakty czytelników z reklamodawcami. Jednym i drugim dziękujemy za wierność. Bez Was nie byłoby Mojego Miasta.

Jak widać obok, w bieżącym numerze atrakcji bez liku. Tym razem odbiegamy od ich omawiania, ustępując miejsca Gościowi nie byle jakiemu, bo Andrzejowi Osiakowi, nowemu Konsulowi Generalnemu Rzeczypospolitej Polskiej w Monachium.

Andrzej Osiak ukończył Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego (1995). Równolegle studiował filozofię na Wydziale Filozofii i Socjologii. Jest magistrem nauk politycznych i zawodowym dyplomata. Podstawy świetnie opanowanego niemieckiego posiadał już w sochaczewskim gimnazjum. Doskonalił je później na warszawskich studiach, a także na uniwersytecie w Konstancji, podczas stypendium naukowego. Stąd też zainteresowanie literaturą niemiecką.

Po obronie pracy magisterskiej krótko pracował w Kancelarii Senatu RP, by już w roku 1996 przejść do dyplomacji. W ambasadzie polskiej w Bonn podjął pracę w charakterze III sekretarza w Wydziale Konsularnym, a po przeniesieniu ambasady do Berlina pozostał w Kolonii, awansując na II sekretarza w pionie politycznym. Po powrocie do kraju dalej zajmował się sprawami niemieckimi, jako starszy ekspert w Wydziale Niemieckim Departamentu Europy Zachodniej MSZ. Kolejny wyjazd to placówka w Monachium, gdzie był konsulem oraz zastępcą kierownika konsulatu. W 2007 roku został powołany na stanowisko naczelnika Wydziału Polonii w Departamencie Konsularnym i Polonii, a rok później mianowano go Konsulem Generalnym w Hamburgu, gdzie przebywał przez pięć lat.

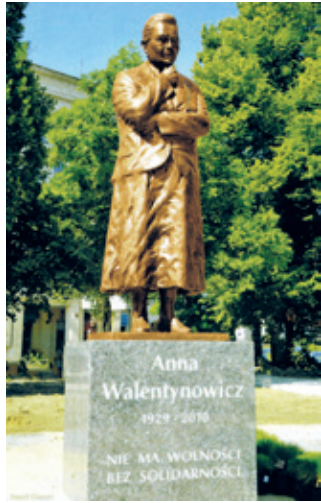
Od połowy bieżącego roku Andrzej Osiak jest Konsulem Generalnym RP w Monachium. Zna język niemiecki i angielski. Posiada bardzo głęboką znajomość spraw niemieckich, konsularnych i polonijnych. Jest 44-latką, z żoną Agnieszką mają czwórkę dorosłych już dzieci. Lubi brytyjski rock i polską kuchnię. Jednak przede wszystkim jest doskonale przygotowanym do reprezentowania naszego kraju dyplomata.

Panu Konsulowi życzymy samych sukcesów, a Czytelnikom przyjemnej lektury.

Redakcja czasopisma **Moje Miasto**

Pomnik ANNY WALENTYNOWICZ

Uważała się za zwykłą kobietę, stała się największą legendą „Solidarności“.

W 35. rocznicę wybuchu strajku w Stoczni Gdańskiej, w wyniku którego powstała „Solidarność”, 15 sierpnia 2015 roku odsłonięto w Gdańsku pomnik Anny Walentynowicz.

Z jej to powodu 35 lat temu wybuchł strajk, który rozlał się na całą Polskę. Stoczniovcy domagali się przywrócenia do pracy ich koleżanki, suwnicowej, a zarazem znanej działaczki – wówczas nielegalnych – Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża.

Przed sierpniem 1980 i w stanie wojennym Anna Walentynowicz była wielokrotnie aresztowana, bita i poniżana. Niestety, jej niezłomna postawa nie podobała się też niektórym rządzącym już po odzyskaniu niepodległości. Dopiero prezydent Lech Kaczyński uhonorował ją Orderem Orła Białego.

W uroczystości odsłonięcia pomnika – obok licznie przybyłych mieszkańców Trójmiasta – wzięli udział działacze przedsierniowej opozycji, związkowcy „Solidarności” i politycy. Pomnik stanął na skwerze, w pobliżu miejsca zamieszkania bohaterki Anny, przy ulicy Grunwaldzkiej w Gdańsku Wrzeszczu.

Anna Walentynowicz zginęła 10 kwietnia 2010 roku w katastrofie prezydenckiego tupolewa.

bezet

POLSKIE PARAFIE KATOLICKIE

MONACHIUM

Heßstraße 26, 80799 München
Tel.: 089/273 22 00

Msze św.:

- 8:45 – kaplica Misji (Heßstr. 24) – z wyjątkiem ferii szkolnych w Bawarii
- 10:00 – kaplica Misji (Heßstr. 24) – Msza święta z udziałem dzieci
- 10:00 – kaplica św. Jana Nepomucena (Ludwigsfeld)
- 11:00 – kościół św. Moniki (Max-Kolmsperger-Str. 7, Neuperlach) – Msza święta dla dzieci z rodzicami
- 12:00 – kościół św. Józefa (Josephsplatz)
- 12:15 – kościół św. Moniki (Max-Kolmsperger-Str. 7, Neuperlach)
- 18:30 – kościół MB Królowej Pokoju (Werinherstr. 50) – Msza święta z udziałem młodzieży

LANDSHUT

Msze św.:
LANDSHUT – kościół św. Piotra i Pawła, Niedermaierstr. 25

- w niedziele – 11:30
- środy – 18:00
- pierwsze piątki miesiąca – 18:00

FREISING – kościół św. Piotra i Pawła

Ignaz-Günther-Straße 6, 85356 Freising
■ w niedziele – 16:30

AUGSBURG

Biuro: Thommstr. 24 B, 86153 Augsburg
tel. 08 21/3 07 49, fax 08 21/3 07 22

Msze św.:

AUGSBURG – kościół św. Alberta
Dr. Schmelzing-Str. 60
■ w niedziele i święta – 10:30
■ środa i piątek – 18:30

ROSENHEIM

Msze św.:
ROSENHEIM – St. Michael, Westerdorferstr. 43
■ w niedziele i święta kościelne – 10:30

Kaplica w Centrum Misji, Heilig-Geist-Str. 46
■ od wtorku do piątku – 18:00

TRAUNSTEIN – St. Josef, Salinenstr. 2

■ IV sobota miesiąca – 17:00

TRAUNREUT – Zum Heiligsten Erlöser
Rathausplatz 1a

■ I niedziela miesiąca – 17:00

FREILASSING – St. Rupert, Martin-Oberndorfer-Straße 2

■ II niedziela miesiąca – 17:00

GERETSRIED – Heilige Familie, Johannisplatz 21

■ III niedziela miesiąca – 16:00

WALDKRAIBURG – Christkönig, Karlsbader Str. 1

■ II sobota miesiąca – 17:00

■ IV niedziela miesiąca – 16:00

■ Okazja do spowiedzi pół godziny przed Mszą św.

NORYMBERGA

ks. Stanisław Stenka CR

Arminiusstr. 21, 90402 Nürnberg, Tel. 0911/473355
Fax 0911/3475749

Msze św.:

- w niedziele – 09:00 (Boże Narodzenie, Wielkanoc – 10:15) kościół św. Willibalda, Zengerstr. 12, 90471 Nürnberg (metro Bauernfeindstrasse)
- w niedziele – 12:00 kościół św. Józefa Gießereistr. 2, 90489 Nürnberg Lichtenau koło Ansbachu
- II niedziela miesiąca – 16:00

INGOLSTADT

ks. Ryszard Kazimierzczak

Gaimersheimerstr. 32, 85057 Ingolstadt
tel.: 0841 84845

Msze św.:

- Heilig-Geist-Kirche, Spitalstr. 4
- w niedziele – 10:00
- w dni powszednie 18:00
- Gmina Weissenburg Kościół - Willibald-Kirche
- II i IV niedziela miesiąca – 12:45

STUTTGART

ks. Roman Michalec

Zuckerbergstr. 9, 70378 Stuttgart
tel.: 0711 564184

Msze św.:

STUTTGART – kościół św. Tomasza, Falchstr. 9, 70378 Stuttgart

- w niedziele i święta – 10:30
- środy – 18:30,
- pierwszy piątek miesiąca – 18:30

BÖBLINGEN – kościół św. Maryi, Berliner Str. 14

71034 Böblingen

- w niedziele i święta – 12:30
- pierwszy czwartek miesiąca – 18:30

TÜBINGEN – kościół św. Pawła, Karl-Adam-Str. 3
72076 Tübingen

■ w niedziele i święta – 15:00

BALINGEN – kościół św. Ducha, Heilig-Geist-Kirchplatz 3, 74336 Balingen

■ I sobota i III niedziela miesiąca – 16:00

KARLSRUHE

ks. Bartłomiej Ilków

Südenstr. 39, 76137 Karlsruhe
Tel.: 0721/24654

Msze św.:

KARLSRUHE – kościół św. Franciszka, Rechts der Alb 28
■ w piątki – 18:00
■ niedziele i święta – 12:30

RASTATT – kościół św. Bernarda, Engelstr. 6

■ w soboty – 18:15

PFORZHEIM – kościół św. Franciszka Franziskusstr. 3

■ w niedziele – 8:45

BADEN-BADEN – Dreieichenkapelle Rheinstr. 64

■ w niedziele – 15:00

BRUCHSAL – kościół św. Anton

Paul-Gerhardt-Str. 56
■ I niedziela miesiąca – 17:30

LUDWIGSBURG

ks. Eugeniusz Bartnik

Moldaust. 20, 71638 Ludwigsburg, tel. (07141) 893369

Msze św.:

Kościół st. Elizabeth, Moldaust. 20
■ w czwartki – 19:00
■ w piątki i soboty – 18:30
■ niedziele – 10:15

HEILBRONN – NECKAGARTACH

kościół św. Michała, Liebermannstr. 18
■ niedziele – 12:30

REGENSBURG

o. dr Józef Maziarz

Plattlinger Str. 6, 93055 Regensburg
tel.: 0941 79 44 78

Msze św.:

kościół pw. Mater Dolorosa, Hoher Kreuz Weg 9
93055 Regensburg
■ w niedziele i święta – 10:30

18 lipca 2015 roku
Polska Szkoła w Monachium
(Szkolny Punkt Konsultacyjny
przy Konsulacie Generalnym)
otrzymała imię i sztandar.
Jej patronem został
Tadeusz Chciuk-Celt (1916-2001),
wzór patriotyzmu, odwagi i uczciwości –
przedwojenny harcmistrz,
cichociemny,
Kawaler Orderu Virtuti Militari
i Krzyża Walecznych,
a po wojnie redaktor Rozgłośni Polskiej
Radia Wolna Europa,
działacz niepodległościowy
i społeczny.

Trzy lata od wyboru Tadeusza Chciuka-Celta na patrona szkoły oczekiwano na akceptację z Warszawy. Nie warto dziś roztrząsać, co było przyczyną tej zwłoki. Warto natomiast przypomnieć, że nieznanego wcześniej bohatera zaproponował na patrona redaktor „Mojego Miasta” Bogdan Żurek, który poznał Tadeusza Chciuka-Celta w Radio Wolna Europa. O słuszności wyboru tej właśnie osoby utwierdziły nauczycieli spotkania z panią Ewą – małżonką Tadeusza Chciuka, która udostępniła wiele pamiątek i dokumentów po mężu, dzieląc się także przeogromną wiedzą o jego dokonaniach.

Po akceptacji MEN przygotowania do uroczystości nadania imienia i wręczenia sztandaru ruszyły pełną parą. W zbiórkę funduszy

zaangażowali się uczniowie, harcerze, nauczyciele i rodzice z Radą Rodziców na czele. Rozprawdzano symboliczne cegiełki, ale i organizowano akcje sprzedaży, choćby hot dogów i ciast. Sztandar z podobizną patrona wykonały siostry karmelitanki z Gniezna. Przygotowano i rozesłano zaproszenia. Odbyła się cała masa prób, a „dachu nad głową” (pomieszczenia SPK były za małe) użyczyła niemiecka szkoła przy Cincinnatistrasse.

Uroczystość

Wypełniona po brzegi młodzieżą, rodzicami i zaproszonymi gośćmi sala robiła kolosalne wrażenie. W pierwszym rzędzie zasiadła Ewa Chciuk-Celt z synem Łukaszem i kombatan-tami, żołnierzami AK, współpracownikami patrona z Radia Wolna Europa – Irminą Zem-bruską i Aleksandrem Menhardem. Przybył z Wiednia konsul Andrzej Kaczorowski, który przed laty odznaczał Tadeusza Chciuka-Celta Krzyżem Komandorskim Polonia Restituta, oraz – reprezentująca monachijską placówkę – konsul Grażyna Karubin. Nie zabrakło księdza proboszcza Stanisława Pławckiego, który sztandar poświęcił. Odszpiewano hymn i złożono ślubowanie na nowy sztandar

szkoły. Laudację wygłosił znawca i badacz drogi życiowej patrona dr Wojciech Frazik z krakowskiego oddziału IPN. W części artystycznej gościnnie wystąpił, kierowany przez dr Elżbietę Zawadzką, zespół „Polonia” oraz uczniowie SPK w programie przygotowanym przez prof. Leszka Żądło.

Uroczystość ukoronowało wręczenie medali Komisji Edukacji Narodowej – za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania – dwóm nauczycielkom Elżbiecie Biegaj i Katarzynie Zamanakos, oraz nagród i dyplomów za udział w olimpiadzie języka polskiego i konkursie ortograficznym. Po części oficjalnej zaproszono na przygotowany przez rodziców poczęstunek.

Podziękowania należą się wszystkim zaangażowanym w przygotowanie tego wielkiego wydarzenia: kierownik szkoły Anecie Lewandowskiej, nauczycielom, Joannie Plewie – przewodniczącej Rady Rodziców, rodzicom i uczniom. To dzięki nim uczestnicy uroczystości mieli poczucie, że 18 lipca 2015 r. stał się przełomowym dniem dla szkoły, i to nie tylko pod względem formalnym, ale także dlatego, że nadanie imienia to szczególny rodzaj inicjacji – wybór wartości, kierunku, w jakim chce się podołać.

Szkolny Punkt Konsultacyjny przy Konsulacie Generalnym RP w Monachium (SPK) powstał w roku 1993 i liczył niecałe 40 uczniów. Obecnie do szkoły uczęszcza ponad 400 uczniów i pracuje w niej 15 pedagogów.

Dominika ROTTHALER

POLKA
W MONACHIUM

O'zapft is!

Oktoberfest z dziećmi

19 września – 4 października 2015

Kiedy moje dzieci były jeszcze niemowlętami, nie chciałam zabierać ich na Oktoberfest - przecież to największy na świecie festyn, a więc tłum, dosłownie rzeka ludzi przelewająca się w obu kierunkach, hałas, zamieszanie, hektolitry piwa i podпиты wesołków. Ale mój strach wynikał głównie z niepewności lub niewiedzy, jak święto to dokładnie wygląda i jakie utrudnienia mogą czekać młodą rodzinę. Dlatego też dzisiaj chciałabym dostarczyć Wam najważniejszych informacji, jak i gdzie spędzić udany dzień na Theresienwiese.

Auf die Wiesn

Oktoberfest to nazwa oficjalna używana w całych Niemczech. Jednak Bawarczyści używają wyłącznie określenia w swoim dialekcie, czyli *Wiesn*. A podczas *Wiesn* pije się *Maß*, a więc duże, prawie litrowe piwo, do którego zamówić można dużego lub małego precla, a zatem *Brezn*. Warto oswoić się z prawidłową wymową tych słów, co na pewno ucieszy niejedno bawarskie ucho! I pamiętajcie, że największa frajda z wizyty na Oktoberfest będzie wtedy, kiedy wdziejecie bawarski strój ludowy: *Dirndl* dla kobiety i *Lederhose* dla mężczyzny. Dzieci ubrane w tzw. *Trachten* (tradycyjne stroje) wyglądają po prostu przesłodko!

Ze spacerówką

Jeśli zamierzacie wybrać się z wózkiem dla dzieci na teren *Theresienwiese*, czyli miejsca, gdzie odbywa się Oktoberfest, najlepiej zrobić to w ciągu tygodnia przed południem - po południu robi się naprawdę tłoczno i trudno tam ze spacerówką w ogóle przejechać. Zresztą po godzinie 18.00 poruszanie się wózkiem po *Theresienwiese* jest niedozwolone. Warto wiedzieć, że zakaz ten obowiązuje dodatkowo przez całą sobotę. Dzieci poniżej szóstego roku życia nie mogą przebywać w namiotach biesiadnych - nawet pod opieką rodziców. Jeśli szukacie miejsca na zaparkowanie wózka, należy udać się na teren zwany *Familien-Platzl* (Strasse 3/Ost). Tam można, tak jak w tradycyjnym ogródku piwnym, przynieść własne jedzenie lub podgrzać gotowe obiady w mikrofalówce. W nagłych przypadkach na pewno uratuje nas dostępny tam przewijak.

mniej niż na terenie głównym, a i na miejsce w namiocie jest większa szansa. Dzieci ucieszy teatrzyk kukiełkowy, stare, grające organy oraz liczne karuzele. Wszystkie karuzele kosztują 1 euro, a sam wstęp na *Oide Wiesn* wynosi 3 euro (dla dzieci poniżej 14 lat wstęp jest bezpłatny). Dzięki *Oide Wiesn* można mieć wyobrażenie, jak Oktoberfest mógł kiedyś wyglądać. Najlepszy dojazd środkami komunikacji: przystanek metra Poccistrasse.

Warto zobaczyć

Oprócz obowiązkowej wręcz wizyty na terenie *Theresienwiese* warto pokazać dzieciom następujące tradycje: okazały wjazd piwowarów (właściciele poszczególnych browarów, a tym samym namiotów biesiadnych promujących markę ich piwa) na teren Oktoberfest (sobota 19.09. od godz. 10.45) oraz pokaz strojów ludowych różnych grup i środowisk, a także przemarsz tych odświętnie ubranych grup przez centrum miasta na teren Oktoberfest (niedziela 20.09. od godz. 9.45).

Smak dzieciństwa

Oktoberfest to przede wszystkim Monachium i Bawaria, to tutejsza tradycja, tak mocno już zakorzeniona, że trudno jej nie znać, mieszkając tu czy będąc choćby przejazdem. Warto pokazać dzieciom tę kolorową tradycję oraz tutejszy folklor w niespotykanych rozmiarach i niecodziennym wydaniu, aby poczuły się częścią wspólnoty i po prostu spędziły zakręcony, słodki i zaczarowany dzień. Dzień o smaku szczęśliwego dzieciństwa.

Więcej informacji o kulturze niemieckiej z polskiej perspektywy oraz wiele ciekawych wskazówek, m.in. gdzie spędzić z dzieckiem czas w Monachium, znajdziecie na blogu POLKA W MONACHIUM: www.polkawmonachium.blogspot.com

MIASTO DZIECI

Lody, lody DLA OCHŁOODOODY!

W ciepłe dni do dobrych lodziarni ustawiają się kolejki.

Ale najmodniejszą i najzdrowszą lodziarnię możesz urządzić u siebie w domu. Potrzebny jest tylko pomysł na smak.

Reszta najczęściej jest pod ręką.

Co roku producenci lodów prześcigają się w pomysłach. Jaki smak modny jest tego lata? Porzeczkowo-lawendowy? Orzeszki ziemne? Tradycyjna wanilia? Dociekliwi z pewnością czytają etykiety. W końcu równie ważny jak smak jest skład. Emulgator? Stabilizator? Tłuszcz kokosowy do odtłuszczonego mleka? Aromaty? Jak to wpływa na zdrowie?

Alternatywą są domowe lody. Kto je robił, kto je jadł? Moja mama miksowała śmietanę typu „milion kalorii” z truskawkami, wkładała miksturę na noc do zamrażalnika i wyjmowała... kamień. Siłami całej rodziny odpływaliśmy kilka plasterków i cmokaliśmy je jak lizaki. Mówiąc szczerze, babcine lody nie są dziś przysmakiem dla moich dzieci. W dodatku trzeba je zaplanować z kilkunastogodzinnym wyprzedzeniem - dla dzieci to wieczność!

Mam jednak dobrą wiadomość zarówno dla dbających o zdrowie, jak i spieszących się: pyszne lody można samodzielnie zrobić w kilka minut! To bardzo prosty eksperyment z dziedziny fizyki. Wystarczy znajomość punktu krzepnięcia różnych cieczy i kilka rzeczy z kuchni.

POTRZEBNE BĘDĄ:

- 2 woreczki do zamrażania ze struną: jeden większy, drugi mniejszy (ja używam tych o pojemności 1 i 3 litrów)
- kostki lodu (ze 2 garście na osobę)
- sól kuchenna (również ze 2 garście)
- lodowa mieszanka, którą chcemy zamrozić

WYKONANIE

Do mniejszego woreczka wlej ok. 2 chochle cieczy, którą chcesz zamrozić jako lody. Zamknij dokładnie woreczek. Do dużego woreczka wrzuć kostki lodu i sól. Włóż woreczek z lodową mieszanką. Zamknij dokładnie duży worek i potrząsaj nim delikatnie kilka minut.

CO ZAOBSERWUJESZ?

Kostki lodu zaczną szybko topnieć, a sól będzie się rozpuszczać. Słona woda otoczy woreczek z lodową miksturą, która będzie zmieniać konsystencję na stałą. Kiedy konsystencja będzie taka, o jakiej marzysz, wyjmij mały woreczek z dużego, otwórz i wcinaj. Takie lody najlepiej smakują prosto z woreczka.

DLACZEGO TAK SIĘ DZIEJE?

Zamrożone kostki lodu mają zazwyczaj nie 0 stopni Celsjusza lecz o wiele mniej, czasem ok. minus 20 stopni. W tej temperaturze czysta woda ma postać lodu. Woda z solą zamarza jednak w dużo niższej temperaturze - stąd kostki lodu z solą się topią. Znaczenie to z praktyki: zimą oblodzone chodniki posypuje się solą, żeby rozmarzły mimo temperatury powietrza niższej niż 0 stopni.

Bardzo zimna, ale już rozmrożona słona woda, otacza naszą lodową mieszankę i następuje wymiana cieplna: mieszanka się schładza do tego stopnia, że zamarza. Dzięki woreczkom powierzchnia, na której obie cieczy się stykają, jest duża i proces zachodzi bardzo szybko.

JAKIE SMAKI?

Mój ulubiony klasyk to lody waniliowe: mleko pełnotłuste, cukier, wanilia. Dzieciaki kochają też lody czekoladowe, które w najszybszej wersji robimy z gotowego napoju mlecznego. W powyższy sposób uzyskasz jednak takie smaki, o jakich marzysz: wiśniowo-bananowy, pomarańczowy, cola, miętą z czekoladą...

SMACZNEGO EKSPERYMENTOWANIA
ZE SMAKAMI
I TEMPERATURĄ KRZEPNIĘCIA!

Agnieszka Spiżewska z Little Lab

Agnieszka Spiżewska

- założycielka Little Lab, w ramach którego popularyzuje naukę wśród dzieci. Prowadzi warsztaty, interaktywne wystawy i pokazy popularnonaukowe. Mama 6-letniego biegacza i 3-letniej zbieraczki okruszków.

Osobowość: zwariowany kujon.
Tryb myślowy: 100 okienek przeglądarki otwartych jednocześnie.
Chroniczne choroby: uśmiech, kreatywność.
Hobby: myślenie, zadziwianie.
Niespełniona miłość: chemia.

Bogdan
Żurek

Unia dała

Unijne często znaczy niczyje

Za młodu pracowałem w Stoczni Gdańskiej, liczącym 16 tysięcy zatrudnionych, największym zakładzie przemysłowym Wybrzeża. Stocznia, tak jak wszystko w PRL-u, była państwowa, a więc – zgodnie z komunistyczną doktryną – stanowiła naszą wspólnotę, społeczną własność. W rzeczywistości ani nasza stocznia nie była naszą, ani też ta „Północna” zza płota. Nawet saturator spod dworca, sodówką schładzający z rana skacowane gęby, nie był nasz.

Dla zwykłego śmiertelnika Polski Ludowej „państwowy” znaczyło więc jedno – niczyj, czyli bezpański i żadne propagandowe zabiegi nie były w stanie tego poglądu zmienić. Stąd już tylko krok do przekrętów, korupcji i kradzieży. Młodzi inaczej, czyli moi rówieśnicy, pamiętają doskonale, że w PRL-u się „załatwiało”, a nie kupowało. Załatwiało się pralkę, dywan, telewizor, czy – symbol komuny – obecną we wszystkich mieszkaniach meblościankę z barkiem.

Oczywiście stocznia to nie zakłady mięsne czy cukiernicze, statku nie można było ukraść, ale już „załatwić” od kierowcy radzieckiego ziła kanister benzyny – tak. Cała masa tych wywrotek kursowała po stoczni, gdzie ciągle trwały budowy czy przebudowy nabrzeży, hal oraz pochylni. Można też było bardziej legalnie. Znany jest przypadek stoczniońca, który wybudował sobie garaż, wynosząc codziennie w teczce cegłę. Takiej drobnicy straż na bramach się nie czepliła. Zresztą czego, przecież to państwowe.

Z identycznym stosunkiem do własności „niczyjej” zderzyłem się podczas tego-rocznego urlopu w Polsce. Nie chcę zajmować stanowiska w politycznym sporze, czy mamy kraj kwitnący, czy w ruinie.

Wystarczy skrócić z błyszczącego świeżością sopockiego monciaka w boczną uliczkę, by się przekonać, że jest tak i siak, że obok Sopotu A istnieje Sopot B. W Gdańsku widać to jeszcze wyraźniej. A tam, gdzie świeżość i błysk, czuć zapach unijnych dotacji. Czy wydawane są zasadnie? – oto jest pytanie!

Gdybym na własne oczy nie widział, nie uwierzyłbym w istnienie wielokilometrycznych ścieżek rowerowych bez rowerzystów, przejść dla pieszych bez pieszych, kilometrów barier chroniących nie wiadomo przed czym, niedokończonych i za wysokich chodników, setek nieświeczących nocą lamp wzdłuż obwodnic, zbyt dużych wysepek i za ciasnych rond uniemożliwiających ruch ciężarówek, przystanków autobusowych widmo, no i polskiej specjalności – stojących w szczerym polu, już rdzewiejących, ekranów akustycznych.

Pytałem miejscowych, co oni na taką rozrzutność i marnotrawstwo. O dziwo, nikt się nie wzburzył, nikt nie zawołał, że skandal, że kogoś trzeba pociągnąć... Mrugając znacząco, odpowiadano: – To unijne, to unia dała!

Unijne, czyli niczyje – tak jak z tym „państwowym” za komuny.

Resztę placu zajmowali różni, a często przedziwni, rzemieślnicy. Był więc kram wytwórcy konopnych sznurów, tak przydatnych do wieszania prania na strychach, zaraz dalej sprzedawca różnej wielkości rur i kolanek do domowych pieców i piecyków. Kupić było można różnej wielkości łapki na myszy i wielkie, jak na słonia, zębate łapki na szczury. Konkurował z nimi sprzedawca „maści na szczury”.

– „Maść na szczury! Maść na szczury” – wykrzykiwał ponad jarmarczny gwar – „Panie, jak to się używa?” – pytał ktoś zainteresowany

– „Łapiesz Pan szczura, smarujesz go maścią pięć minut pod włos i masz Pan ze szczurami spokój”

– „Panie – odpowiada zdumiony klient – jak ja złapię szczura, to walę go cegłówką w łeb i cześć...”

– Można i tak, można i tak – odpowiadał niezrażony sprzedawca i dalej zachwalał na cały targ – „Maść na szczury, maść na szczury!!”

Dalej stragan z cudowną maścią na odciski, ozdobił szklaną gablotą, gdzie tkwiły, budząc dreszcz grozy, prawdziwie gigantyczne odciski, które dzięki maści dobrowolnie opuściły stopy właścicieli.

Wreszcie były i stragany z wiklinowymi koszami, wierzbowymi miotłami, drewnianymi zabawkami, sprzętami do „wecków”, tombakowymi obrączkami i lusterkami, na których wdzięczyły się podkolorowane różem i ultramaryną Claudia Cardinale, Zośka Loren lub B.B.

Mój targ to był cud, miód, ultramaryna.

A. Likus
Cannon

Żyj z klasą

Urlopowe migawki

Ruch na sali jadalnianej był większy niż na dworcu kolejowym. Przy czteroosobowych stolikach ze śnieżnobiałymi obrusami siedzieli rodzice z dziećmi. Większość włoskich pociech była w wieku przedszkolnym, a tylko niewielka grupka, niemieckojęzycznych, w wieku szkolnym. Wśród nich przeważały dzieci z Bawarii. W tempie błyskawicy zrobiły rozpoznanie, kto skąd pochodzi i jeszcze szybciej zaprzyjaźniły się. Podczas posiłków razem biegały do bufetu i długo wybierały dania. My spokojnie mogliśmy delectować się kolacją, o ile spokojem można nazwać gwar prawie setki dzieciaków.

W przeciwieństwie do nas, rodzice maluchów troili się i dwoili, aby zaspokoić potrzeby swych pociech. Oczywiście najbardziej wymagający i najgłośniejsi wrzeszczący byli najmłodszy. Siedzieli w przymocowanych do stołów siodelkach i wcale im się to nie podobało. Szczególnie naszą uwagę pochłaniała siedząca obok nas para z dwójką dzieci, bardzo grzeczną trzylatką i równie dobrze ułożonym rocznym braciszkiem. Nie mogliśmy się nadziwić, że tak dobrze się zachowują.

Mały Aleksandro cały czas uśmiechał się, nie wypuszczając smoczka z buzi, a nawet, gdy mu wypadł, w mgnieniu oka znajdował go na kolanach i zaczynał ssać. Z jego małej twarzyczki na moment nie zniknął uśmiech, a miny, które stroił, warte były każdej ceny. Uśmiechał się, chichotał, robił wielkie oczy, ssał smoczek jak najęty, po czym przestawał i zaczynał na nowo.

Gdy jak zwykle podziwialiśmy jego miny, niespodziewanie zaczął wrzeszczeć. Dął się z całych sił, rzucając się na wszystkie strony. Wymachiwał przy tym rączkami, próbując wyjść z siodelka. Jego wrzask był głośniejszy niż gwar panujący na sali. Oczywiście większości wczasowiczów skierowały się w stronę naszych sąsiadów.

Aleksandro nie ustawał. Aż trudno było uwierzyć, że w tak małej istotce jest tyle siły. Wrzeszczał jakby działa mu się największa krzywda. Przeczuwaliśmy najgorsze, gdyż zachowywał się jakby doświadczył ataku kolki albo padaczki. Jego tata jak poparzony zerwał się z krzesła, stanął obok wrzeszczącego synka i... w małym białym tablecie, który idealnie komponował się z obrusem (dlatego wcześniej go nie zauważyliśmy), zaczął zmieniać programy.

Widocznie skończyła się bajka, a w trakcie szukania kolejnej Aleksandro natężeniem krzyku oznajmiał, co mu się podoba, a co nie. Po paru minutach uspokoił się, wsadził smoczek do buzi, a tata, sapiąc z ulgą, usiadł z powrotem. Na twarzy maluszka znowu pojawił się uśmiech, a do nas dotarło, że on wcale nie uśmiechał się do nas, tylko do komputera.

Nigdy nie wpadłabym na pomysł, by dziecku w restauracji puszczać filmy. Tymczasem, gdy dokładniej rozejrzałam się po sali, okazało się, że nasi sąsiedzi nie byli jedynymi, którzy tak robili. Wiele młodych par zabawiało swoje maluchy bajkami z mini komputera. Niewiarygodne – pomyślałam – jeszcze nie chodzą, a już rządzą rodzicami!

Po kolacji rozsiedliśmy się w fotelach w hotelowym holu, przyglądając się baczniej niż dotychczas rodzicom maluchów. Ci zaś za wszelką cenę starali się zaspokoić wszystkie potrzeby swoich pociech. Nie opuszczali ich na krok, szybko podnosili upuszczoną przez nich zabawkę lub podawali wyrzucony smoczek. Podobnie było ze starszakami, którymi bez przerwy zajmowała się grupa animatorów, organizując tańce, malowanie twarzy, konkursy i masę innych rozrywek. I tak codziennie, od rana aż do dziesiątej wieczorem.

No cóż, nikt chyba nie kocha dzieci tak jak Włosi, pomyślałam, otwierając leżącą na ławie gazetę, w której artykuł rozpoczynał się od słów: „We Włoszech ponad dziewięćdziesiąt tysięcy dzieci żyje pod opieką instytucji społecznych. Dzieci, które nigdy nie zaznały miłości”.

Okazuje się, że nie wszystko złoto, co się świeci. Nigdy też nie można generalizować. Bieda dotyka nawet dobrze prosperujące kraje – jedni z trudem wiążą koniec z końcem, a inni jak mogą torują swoim dzieciom drogę, zgadując ich myśli i wyręczając we wszystkim.

Zapominają jednak przy tym, że lepiej jest „nie usuwać sprzed nóg swoich dzieci wszystkich kamieni, bo mogą kiedyś głową uderzyć w mur”.

Plac targowy

Jak twierdził Słomiński: „Ludzie na starość więcej rządzą i więcej puszczały baki”. Dodałbym jeszcze do tego – więcej wspominają. Mnie, na ten przykład, w te upalne dni przypominał się targ w moim miasteczku.

Targ, w okresie niedostatku wszelkich produktów, a także mizeroty rozrywki, gdy nie było tych wszelkich „galerii”, „mega galerii” i „hiper galerii”, był wydarzeniem nie tylko handlowym, ale i towarzyskim, o którym mówiło się przez następne dni dobrze (duży targ był w tym tygodniu) lub źle (ten targ był jakiś słaby) oraz komentowało się okazjne zakupy lub zupełnie nieokazyjne wpadki, jak np. kupienie „osełki” masła wypchanej zręcznością... gotowanymi ziemniakami. Targ, poza tym, w nieludzko szybko zmieniającej się rzeczywistości, był jakimś symbolem trwania, normalności i podeszłego we wspomnienia „przedwojennego” handlu. A więc tuż za bramą targowicy witał wchodzących ochrypły głos: „Piijawki!!! Pijawki!!!”, należący do właściciela taszy obstawionej butelkami pełnymi czarnych, wypasionych pijawek. Na prawo i lewo od bramy rozciągały się drewniane

Listy z Berdyczowa

Krzysztof
Dobrecki

„sukiennice”. Po prawej niezmiennie stały „baby” ze śmietaną w kankach, domowego wyrobu serem i ośkami masła zawniętego w liście chrzanu. Środek zajmowały gospodynie z koszami pełnymi jaj. Najciekawsza była jednak strona przeciwna, gdzie lokowali się sprzedawcy „wszystkiego, co żyje”, czyli kur, kaczek, perliczek, gęsi, gołębi i królików.

Tu dopiero odchodził handel. Tak poważne kupno jak zakup kury na niedzielny rosół musiał mieć przecież swoją oprawę i ceremonię. Ile więc było wydziwiania, odchodzenia, wracania. Ile ważenia w rękach, macania, podrzucania, dmuchania pod pióro, by sprawdzić, czy kura ma żółtą – czyli tłustą – skórę, nie mówiąc już o sprawdzaniu, czy ma jajko, czyli czy się niesie, i zamiast niedzielnego rosółu nadaje się bardziej do kurnika. Tu młodociany hodowca mógł zdobyć pierwszą wiedzę o tkwiących w gołębiach kłatkach tych wszystkich „garłaczach”, „pawikach”, „werflach”, „pocztowcach”, „mewkach”. Dalej były stoiska szewców i cholewkarzy oferujących głównie trepy i szmaciane „laczki”. Kolejny rząd był królestwem włoszczyzny i owoców. Kto dziś pamięta smak „papierówki”, słodkiej „koszteli”, „malinówki”, szarej i złotej „renety”?

Gorączka ZŁOTA

Na świecie są dwa miejsca, w których zdeponowane są międzynarodowe rezerwy złota: Bank of England i Fort Knox w USA. Polska posiada 119 ton kruszcu, z czego prawie 100 ton przechowuje w Londynie. Przed wojną było inaczej.

Latem 1939 r. tylko około 20 ton złota trzymano za granicą (w sejfach Francji, Anglii, Szwajcarii i USA), natomiast reszta kruszcu znajdowała się w krajowych skarbcach. Wynikało to z obawy, że w niesprzyjających okolicznościach polskie zasoby mogą paść ofiarą sekwestr. Niestety, przeczność ta na niewiele się zdała, gdyż od pierwszych dni wojny obydwa okupanci nastawieni byli na bezwzględny grabież polskiego mienia. Na przykład w październiku 1939 r. w Warszawie Niemcy włamali się do 7500 skrytek banku PKO i skonfiskowali złoto, papiery wartościowe, pieniądze oraz biżuterię wartości 1 miliona dolarów amerykańskich, a do początku 1940 r. z obszaru Generalnego Gubernatorstwa wywieźli samych metali szlachetnych 28 ton. W takiej sytuacji wywiezienie za granicę i uratowanie przed okupantami 58 ton polskiego złota z rezerw Banku Narodowego można określić jako wielki sukces.

Zadanie nie było łatwe również dlatego, że na drogach panował chaos, a Niemcy ostrzeliwali z samolotów konwoje uchodźców i linie kolejowe. Skarb podzielono więc i część 60-kilogramowych skrzyń ze sztabami oraz worków z monetami przewieziono do granic państwa autobusami, a część – zdezelowanym pociągiem. Całość złota załadowano w nocy z 13 na 14 września na stacji w Śniatynie na Ukrainie do dziewięciu wagonów towarowych. Każdy wagon opatrzone trzema rodzajami plomb i zamknięto na kłódki. W drodze do związanej z Polską sojuszem Rumunii pociąg eskortował uzbrojony w pistolety personel Banku Polskiego.

Mimo że rząd rumuński znajdował się pod stałym naciskiem Berlina i Moskwy, nalegających na zakaz tranzytu ludzi i towarów z Polski na Zachód, dał on Polakom 48 godz. na przejazd przez swoje terytorium i opuszczenie drogą morską Europy. Tymczasem Niemcy, którzy wpadli na trop skarbu, domagali się, aby Rumuni potraktowali go jak materiał wojenny. Na szczęście nasi sojusznicy pozostali lojalni wobec nas i polskie złoto opuściło port w Konstancji na małym tankowcu zarejestrowanym w Hongkongu. Popłynęło do Stambułu, skąd przetransportowano je kolejną przez Syrię do Bejrutu, gdzie oczekiwał na niego krążownik sojuszniczej marynarki francuskiej. Drugą partię złota przetransportowały do Toulonu dwa francuskie niszczyciele. Na terenie Francji polski skarb ulokowano w Nevers nad Loarą. Sądzone, że pozostanie tam do końca wojny, lecz po niemieckim ataku na Francję w 1940 roku zdecydowano, że bezpieczniej będzie przewieźć je do Maroka. Na tym jednak wędrówce polskiego skarbu się nie skończyły. Ponieważ francuski rząd Vichy kolaborował z III Rzeszą, Francuzi obawiali się brytyjskiego ataku i przewieźli skarb najpierw do stolicy Senegalu, Dakaru, a potem 800 km w głąb lądu do fortu Kayes (obecnie Republika Mali).

Jednak polski rząd, który znajdował się na uchodźctwie w Londynie, obawiając się, iż sprzyjający faszystom Francuzi mogą Niemcom wydać złoto, złożył w Stanach Zjednoczonych pozew przeciwko rządowi francuskiemu i doprowadził do zatrzymania francuskiego złota zdeponowanego

Jolanta
Helena
Stranzenbach

w amerykańskich bankach w ramach zabezpieczenia polskich interesów. W lutym 1944 r. do Dakaru przybyły dwa amerykańskie niszczyciele po 1000 skrzynek polskiego złota, które trafiło do Nowego Jorku, do arsenału US Navy. Emigracyjny rząd polski zdeponował zasoby Banku Polskiego w Nowym Jorku, Ottawie i Londynie, jednak Wielka Brytania uszczupliła je o 11 ton złota w ramach pokrycia wydatków złożonych przez nią na cywilne potrzeby polskiego rządu i na utrzymanie Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie. Historia skarbu snuła się dalej. W lipcu 1945 r. mocarstwa zachodnie uznały za jedyny legalny rząd polski Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej działający w Warszawie i od tej chwili to on decydował o rezerwach polskiego Banku Narodowego.

Głównym dysponentem skarbu narodowego został minister Hilary Minc, jeden z najbliższych współpracowników pierwszego przywódcy Polski Ludowej Bolesława Bieruta. Jego poczynania nie zawsze były zgodne z polskim interesem. Przez następne lata komuniści sprzedawali złoto II RP albo zaciągali pożyczki pod jego zastaw. Gdy pożyczki nie były spłacane, zastaw przepadał. W ten sposób po wojnie większość złota spieniężono, nie informując o tym ani parlamentu, ani społeczeństwa. Skarb, o który tak zabiegano w czasie II wojny światowej, zniknął stopniowo w niewyjaśnionych okolicznościach.

Wydaje się, że znaczenie złota w światowej gospodarce zaczyna znowu wzrastać: W USA pojawiła się akcja społeczna, która chce skłonić rząd do powrotu do standardu złota, a kraje unii afrykańskiej i niektóre kraje arabskie planowały nawet wprowadzenie złotej waluty tzw. złotego dinara jako jedynego środka płatniczego za ropę naftową i inne zasoby naturalne. Niemcy posiadają 3400 ton złota. W 2012 r., po długich debatach publicznych, Bundesbank ogłosił, iż do roku 2020 etapami sprowadzi 700 ton rezerw do kraju. Również Belgowie, Meksykanie, Holendrzy i wiele innych krajów zamierzają sprowadzić swoje zasoby złota do ojczyzny, aby w razie kryzysu mieć lepsze zabezpieczenie i nie płacić haraczu obcym bankom za jego przechowywanie.

Czy ściąganie rezerw do kraju jest właściwym posunięciem? Tego nie wiem, wiem tylko, że historia kołem się toczy i żaden ekonomista i żaden rząd na to wpływu nie mają.

Laudato si

Encyklika papieża Franciszka o trosce o wspólny dom

„Nomen est omen” – „Imię to program”. To dotyczy również nowej, już trzeciej, encykliki papieża Franciszka. Jest ona od początku do końca przeniknięta duchowością franciszkańską. Papież nie tylko zatytułował ją pierwszymi słowami „Hymnu o słońcu” patrona swego pontyfikatu, św. Franciszka z Asyżu, lecz przedstawia go jako wzór wrażliwości, bacznej uwagi i szacunku wobec wszelkiego stworzenia i wszystkiego, co słabe, ułomne i ubogie, oraz radosnej i autentycznie przeżywanego „całościowej ekologii”. Biedaczyna z Asyżu przed 800 laty do swej modlitwy wielbiącej Boga zaprosił całe stworzenie, określając je jako „rodzeństwo” – słońce, księżyc, gwiazdy, wiatr, wodę, ogień i ziemię nazwał „siostrami i braćmi”.

Ten papieski dokument jest „kamieniem milowym”, prezentuje nowe rozumienie „całościowej ekologii”. Wnosi on nowe elementy do społecznej nauki Kościoła. Tradycyjny trójkąt relacji „człowiek – ludzie (ludzkość) – Bóg” jest tu poszerzony o naturalne środowisko, o „całość Bożego stworzenia”. Ten „czworokąt relacji” winien być zawsze harmonijny, zrównoważony, trwały. By to osiągnąć, potrzeba biblijnej metanoi (nawrócenia), która umożliwi „całościową duchowość”, otwartą i wrażliwą zarówno na piękno stworzenia, na sztukę i muzykę, jak i na biedę wielu ludzi i na skargę stworzenia.

Całość narracji encykliki bazuje na dwóch „franciszkańskich” przesłankach: po pierwsze, na traktowaniu środowiska przyrodniczego po bratersku jako „współ-stworzenia”, na rozumieniu człowieka nie jako samowolnego władcy nad stworzeniem, lecz jako „część całości”; po drugie, na konsekwentnej opcji na ubogich. Te dwie rzeczywistości są tu ściśle sprzężone. Papież Franciszek wiąże problem ochrony środowiska z problematyką sprawiedliwości. Jasno i w sposób głęboko zaangażowany mówi o „ekologicznej winie” krajów technicznie wysoko rozwiniętych wobec tych rozwijających się i wzywa do „nawrócenia”. Zakłada ono zmianę sposobu myślenia i życia, a nawet zgodę na „recesję”, czyli na ograniczenie wzrostu w krajach Północy. Papież postuluje „uniwersalną solidarność” oraz „profetyczny i kontemplacyjny” styl życia, który mimo „prostoty” daje przecież głęboką radość w przeciwieństwie do powierzchownego zadowolenia, wynikającego z „obsesyjnego ulegania konsumpcji”. Nasza ziemia woła o ekologiczną transformację sposobów produkcji i stylu konsumpcji.

„Laudato si” jest długą (220 stron, 6 rozdziałów, 246 numerów), pasjonującą, napisaną obrazowym językiem, stąd łatwą w czytaniu, niekiedy niemal medytacyjną refleksją nad tym, co składa się na udane życie w granicach naszej planety – tak indywidualnie, osobiście, jak również jako „wspólnota światowa”. Jest dokumentem o wielkiej teologicznej i duchowej głębi, dowodzącym, że dzisiejsze problemy nie mogą być rozwiązane bez uwzględnienia dobra wszystkich stworzeń. „Kto nie kocha stworzenia, nie może być naprawdę dobrym chrześcijaninem”.

Po raz pierwszy papieski dokument zajmuje się gruntownie „zmianami klimatycznymi”. Klimat „to wspólne dobro ludzkości”. Skutkiem zwinionej przez człowieka zmiany klimatu są „nagle, nieodwracalne i daleko sięgające zaburzenia” światowego ekosystemu. Zachowanie aktualnego modelu rozwoju nie prowadzi do „dobrobytu dla wszystkich”, lecz do „katastrofy dla większości” – prognozuje papież. Jego głos w tej sprawie wywołał już uwagi krytyczne. Przyczyny i skutki zmian klimatycznych są bowiem różnie interpretowane. Zwłaszcza wskazanie papieża, iż należy zrezygnować z kopalnianych źródeł energii jak węgiel i ropa, wywołało sprzeciw przedsiębiorstw i bliskich im polityków, także w naszej Ojczyźnie, ze względu na tak ważny dla polskiej gospodarki i miejsc pracy przemysł węglowy na Śląsku.

Za wywodami papieża stoją gospodarczo-etyczne dyskusje o „dobru wspólnym”. Podaje on surowej krytyce złą gospodarność, nadmiar produkcji, łatwość wyrzucania na śmietnik tego, co jeszcze użyteczne, ale już niemodne, wszystkie postawy, zachowania i procesy, które zamieniły naszą planetę w „kolosalne usypisko śmieci”. Przede wszystkim występuje przeciw technokratycznemu myśleniu, które nie uznaje żadnych granic w tym, co dzięki technicznemu postępowi jest dziś możliwe.

Jednym z wiodących pojęć encykliki jest „dialog”. „Zapraszam pilnie – pisze Franciszek – do nowego dialogu o rodzaju i sposobie, jak ukształtować przyszłość naszej planety” (nr 14). Idzie mu o dialog „wszystkich ze wszystkimi”, o powszechny dialog grup społecznych, państw, religii, nauki. Wzywa do dialogu z teologami, filozofami, socjologami, przedstawicielami nauk przyrodniczych. Papież w swoich wywodach łączy perfekcyjnie przekonania religijne i wyniki badań naukowych. Sam odwołuje się np. do tekstów R. Guardiniego i Teilharda de Chardin. Podkreśla, że istnieje moralny obowiązek uczestnictwa w społecznym dyskursie o tych wielkich wyzwaniach współczesności, przy czym prosi, by świat słuchał też ważnego dla tego dialogu wkładu Kościoła z jego chrześcijańskim punktem widzenia. „Fakt, że pewne myśli są wyrażone w języku religijnym, nie obniża w żaden sposób ich wartości w publicznej debacie” (nr 199).

ks. dr hab.
Jerzy
Grześkowiak

Warto nadmienić, że jest to pierwsza encyklika pisana właściwie przez cały Kościół Katolicki, ponieważ papież jej pierwszą redakcję przesłał do wszystkich Episkopatów z prośbą o uwagi i uzupełnienia. W końcowym tekście cytuje raz po raz wypowiedzi poszczególnych Konferencji Biskupów oraz ekumenicznego patriarchy z Konstantynopola Bartłomieja I.

Urzekającą piękne są myśli papieża Franciszka o **teofanicznym walorze stworzeń** (wskazywanie na Boga). Bóg napisał drogocenną księgę, której litery są ukształtowane przez zawrotną ilość istniejących we wszechświecie stworzeń (nr 85). Natura od najdalszych galaktyk do najmniejszych form życia ewokuje stale nasz podziw i nabożną cześć. Jest trwałym objawieniem się Boga (nr. 55). Każde stworzenie śpiewa hymn o jego istnieniu. Człowiek przez odcyfrowywanie świata i relację ze stworzeniami odkrywa także swoją własną „sakralność”. Cały wszechświat jest w ręku Boga, On go całkowicie wypełnia, „Tak więc mistyka tkwi także w listku kwiatu, w drodze, w porannej mgle, w twarzy biednego” (nr 233).

Sakramenty to uprzywilejowany sposób, w jaki natura została przyjęta przez Boga i ulega przemianom, pośrednicząc w przekazywaniu życia nadprzyrodzonego. W kultycznym wydarzeniu „obejmujemy” świat na innej płaszczyźnie. Woda, olej, ogień, farby są, z ich symboliczną mocą, włączone w uwielbianie Boga. Największego wyniesienia doznaje stworzenie w Eucharystii: Wcielony Bóg idzie tak daleko, że chce przez część materii wejść w nasze wnętrza. Eucharystia to życiowe centrum całego Uniwersum, stale tryskające źródło miłości i życia, dziękczynny hymn kosmosu. „Eucharystia jest aktem kosmicznej miłości” (nr 236) – jednoczy niebo i ziemię, obejmuje i przenika całe stworzenie. Stąd jest ona źródłem światła i motywacji dla naszej troski o środowisko naturalne i wspomaga nas, by być dobrymi, wiernymi stróżami i opiekunami całego stworzenia.

Biwak integracyjny

Noc Świętojańska

MIASTO MŁODYCH

W dniach 19–21 czerwca 2015 roku z inicjatywy Stowarzyszenia Polscy Studenci i Absolwenci w Monachium oraz grupy Rocker Zone został zorganizowany pierwszy biwak integracyjny połączony z obchodami Nocy Świętojańskiej, w którym wzięło udział niespełna sto osób.

JD akustycznie

Stowarzyszenie już od dawna nosiło się z zamiarem zorganizowania podobnej imprezy, był jednak problem ze znalezieniem odpowiedniego miejsca. Jak wiadomo, w Niemczech nie można biwakować gdzie się chce, a komercyjne pola kempingowe odstraszały swoimi przepisami. Dzięki znajomościom zawodowym Janusza Albrechta, nieformalnego lidera grupy Rocker Zone udało się znaleźć ośrodek w środku lasu, niedaleko Wolfratshausen, który idealnie spełniał wymagane warunki.

BDP Jugendgästehaus, czyli schronisko młodzieżowe w Geretsried, położone na leśnej polanie, przywołało wspomnienia pierwszych obozów i kolonii. Typową i zarazem niezwykle atmosferę potęgowało zagospodarowanie ośrodka. Ognisko, które jest jakby centrum całego założenia, skupia wokół siebie pole namiotowe, budynek z miejscami noclegowymi i węzłem sanitarnym, jak również scenę z wiatą oraz przestrzeń przeznaczoną na gry plenerowe.

Jako że Noc Świętojańska, czyli Noc Kupały, to święto ognia i wody, nie zabrakło ani jednego, ani drugiego. Już pierwszego dnia spadł deszcz, ale nie przeszkodziło to zgromadzonemu

w rozpaleniu ogromnego ogniska. Było grillowanie oraz pieczenie ziemniaków i kiełbasek. Jeden z uczestników przygotował tzw. kociołek śląski, który cieszył się wielkim uznaniem. Była to nie tylko niesamowita uczta kulinarna, ale również muzyczna. Członkowie grupy Rocker Zone zadbałi o odpowiednią oprawę audiowizualną. Mimo różnych upodobań, uczestnicy dali się ponieść rockowym nutom i bawili się niemal do białego rana.

Sobotni dzień, niezależnie od przelotnych opadów deszczu, upływał aktywnie. Po wspólnym śniadaniu dziewczyny zajęły się kultywowaniem tradycji słowiańskiej, czyli pieczeniem wianków. Zabrały się do sprawy na poważnie, ponieważ jedną z wieczornych atrakcji był konkurs na najładniejszy wianek. W tym czasie męska część grupy przygotowywała drewno na wieczorne ognisko. Popołudnie minęło na wspólnych grach i zabawach, za które przewidziane zostały atrakcyjne nagrody. Odbił się również turniej siatkówki, oraz bieg w workach z przeszkodami – główną nagrodą w wyścigu był wielki słoik ogórków kiszonych. Chętnych było bardzo wielu. Zwycięzcy podzieliła się wygraną z innymi uczestnikami.

Turniej siatkówki, fot. A. Mitko

Atrakcją wieczoru był akustyczny koncert JD, czyli Jakuba Dwornickiego. Tuż po zmroku, w blasku świateł, na scenie udekorowanej kwiatami polnymi, rozbrzmiała niesamowita muzyka, która wprowadziła wszystkich w niezwykle klimat. Kuba zaprezentował widzom kilka utworów ze swojej ostatniej płyty (JD - Moloch's Engines) jak również parę coverów.

Po ponadpółtoragodzinnym koncercie część uczestników przeniosła się w pobliże ogniska, by oddać się obrzędowości Sobótkowej. Były tańce i skoki przez ognisko, które według tradycji miały oczyszczać i chronić przed złymi mocami i chorobą. Do ognia wrzucano zioła, posiadające tej nocy najsilniejszą moc leczniczą i czarodziejską. Odbił się również nocny bieg w poszukiwaniu kwiatu paproci. Szczęśliwi jego znalazcy, oprócz oczywiście zapewnienia sobie bogactwa i dostatku, otrzymali dodatkowe nagrody. Nocne harce, tańce i śpiewy trwały do białego świtu.

Podczas tego biwaku obie grupy niesamowicie się zintegrowały i uzupełniały. Już przy samej organizacji tego przedsięwzięcia wyraźnie można było zauważyć, że zarówno doświadczenie życiowe starszych członków grupy Rocker Zone oraz świeżość i kreatywność młodych polskich studentów i absolwentów doskonale idą ze sobą w parze. Mimo wielu różnic, nie tylko pokoleniowych, spędzili wspólnie wspaniały weekend, stosując się do zasad organizacyjnych, które wspólnie ustanowili, by bezpiecznie i przyjemnie spędzić czas. Są gotowi na kolejne przedsięwzięcia oraz otwarci na integrację z innymi środowiskami polonijnymi. Razem jesteśmy w stanie zrobić wiele.

Katarzyna Kozak

Alexandra Ndolo –
najlepsza zawodniczka
reprezentacji Niemiec na zawodach
szermierczych w Moskwie,
zajęła także drugie miejsce w kraju.
Pochodzi z Bayreuth, a oprócz tego –
uwaga! – jest córką Polki i Kenijczyka.
Poniższy wywiad
został przeprowadzony po polsku.

Polskie koleżanki mówią na mnie: OLA

J.Ł-Z: Czy przed szermirką uprawiałaś inne dyscypliny sportu?

A.N.: Lekkoatletyką interesowałam się już od dziecka. W wieku dziewięciu lat zaczęłam uprawiać pięciobój, szermierka jest jedną z tych pięciu dyscyplin, a więc trenowałam ją także. Ale całkowicie poświęciłam się szermierce dopiero w wieku 21 lat.

J.Ł-Z: Co fascynuje cię najbardziej w tej dyscyplinie?

A.N.: Szermierka, podobnie jak gra w szachy, wymaga posunięć taktycznych. Podczas walki trzeba być przez cały czas skoncentrowanym, bo wystarczy sekunda nieuwagi i może się to źle skończyć. Poza tym jest to bardzo elegancki sport, podobny do tańca.

J.Ł-Z: Ile czasu poświęcasz na treningi?

A.N.: Trenuję dwa razy dziennie, rano i wieczorem, przez co najmniej dwie i pół godziny. Jeżeli przygotowuję się do zawodów, trening zajmuje mi maksymalnie sześć godzin. Wiezorami ćwiczę z większą grupą zawodniczek z mojego klubu. Aktualnie mieszkam i studiuję w Kolonii, więc od 2012 r. należę do Klubu TSV Bayer Leverkusen. Przedtem należałam do OFC Bonn, a jeszcze wcześniej do TS Bayreuth, skąd pochodzę. Ale obecnie trenuję również w Bonn, ponieważ Deutscher-Fechter-Bund ma tam swoją główną siedzibę. Tam też jest duża sala do ćwiczeń i można spotkać wiele zawodniczek z kadry narodowej. Ćwiczę z nimi tak często jak z koleżankami z klubu.

J.Ł-Z: Jak godzisz sport ze studiami?

A.N.: Jest ciężko, trzeba być bardzo zdyscyplinowaną, ale jakoś daję sobie radę. Studiuję psychologię gospodarczą (Wirtschaftspsychologie) i nie jest to łatwy kierunek.

J.Ł-Z: Ostatnio odniosłaś znaczące sukcesy, jesteś na drugim miejscu w Niemczech, a na zawodach w Moskwie byłaś najlepsza w grupie niemieckiej. Co jeszcze musisz zrobić, aby zakwalifikować się do olimpiady, która odbędzie się w 2016 r. w Rio de Janeiro?

A.N.: W Moskwie byłam najlepsza w konkurencji szpady. A jeśli chodzi o olimpiadę, to muszę jeszcze zrobić bardzo wiele, bo eliminacje trwają przez cały rok: od początku maja 2015 do końca kwietnia 2016. Przez ten cały czas zbiera się punkty, a na końcu powstaje lista ośmiu najlepszych drużyn (Weltrangliste), które zostają zakwalifikowane do mistrzostw olimpijskich. Jest jeszcze lista indywidualna (Einzel-Weltrangliste) dla zawodniczek, które albo nie zakwalifikowały się razem ze swoją drużyną, albo nie należą do żadnej.

J.Ł-Z: Oprócz sportu, angażowałaś się także w projekty pomocowe dla Afryki. Czy nadal to robisz?

A.N.: W tej chwili nie mam na to czasu, ale zawsze staram się pomagać rodzinie mojego taty w Kenii, która jest dość liczna. Każdy wie, że kraje afrykańskie znajdują się w złej sytuacji ekonomicznej i niektórych rzeczy nie można kupić.

Dlatego, jeśli wybieram się do Kenii, staram się zawsze przywieźć coś swoim krewnym, co może im się przydać, np. laptop, którego nie używam.

J.Ł-Z: Podczas zawodów spotykałaś zawodniczki z Polski. Jak reagowały, słysząc ciebie mówiącą w ich języku?

A.N.: Na początku były zszokowane, bo nieczęsto zdarza się, żeby kolorowa dziewczyna mówiła po polsku. Ale teraz są już przyzwyczajone... (śmiech). Polskie koleżanki nazywają mnie Olą, co z kolei dziwiło niemieckie zawodniczki z mojej drużyny, które nie znały tego zdrobnienia. Dla nich jestem Alex, więc musiałam im wytłumaczyć, że w Polsce mówi się na Aleksandrę zdrobniale „Ola” (rodzina nazywa mnie Sandrą). Ale teraz już dobrze się znamy i nic nikogo nie dziwi. Kiedy w szermierce, podobnie jak w innych dyscyplinach sportu, osiągnie się wysoki poziom i znajdzie się w gronie najlepszych, to wszyscy się znają - jesteśmy prawie jak rodzina. Oczywiście, na planszy najważniejsza jest walka, każda z nas ma za cel trafienie przeciwniczki wcześniej niż ona to robi. W momencie, gdy walczę, nie zastanawiam się nad tym, czy dziewczyna stojąca naprzeciw mnie jest Polką, Koeraneką czy jeszcze kimś innym, tylko szybko obmyślam kolejne posunięcie. Ale poza planszą bardzo się lubimy i przyjaźnimy.

J.Ł-Z: Dziękuję za rozmowę i obiecuję w imieniu Czytelników MM, że będziemy trzymać za Ciebie kciuki.

Rozmawiała Jolanta Łada-Zielke

Złoty Krzyż Zasługi dla Barbary Sabarth

Barbara Sabarth, Prezes Towarzystwa Niemiecko-Polskiego w Bayreuth, otrzymała Złoty Krzyż Zasługi, przyznany jej przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Uroczyste wręczenie odbyło się 24 lipca br. w Bayreuth, a ceremonii przewodniczył polski Konsul Aleksander Korybut-Woronecki. Wśród zaproszonych gości znaleźli się Pani Nadburmistrz Brigitte Merk-Erbe, Prezes DPG Nürnberg Froben

Schulz oraz Iwona Lompart - dziennikarka i działaczka kulturalna. Elżbieta Sobótko, była Konsul Generalna RP w Monachium, która nie mogła przybyć osobiście, przysłała list gratulacyjny. Oprawę muzyczną przygotowali członkowie Festspielchor, związani z Krakowem: Tadeusz Słowiak i Wojciech Tabiś, wystąpił także miejscowy chór Zamir.

Barbara Sabarth, z domu Skowron, urodziła się w Krakowie, gdzie studiowała filologię klasyczną na Uniwersytecie Jagiellońskim. Wyjechała do Niemiec w 1981 r. W 2003 r. założyła wraz z Lilią Haas Deutsch-Polnische Gesellschaft w Bayreuth. Imprezy organizowane przez Towarzystwo służą nie tylko propagowaniu polskiej kultury, ale i zacieśnianiu więzi pomiędzy emigrantami z Polski a lokalną społecznością. Co roku DPG realizuje od kilku do kilkunastu projektów.

Rok 2015 jest ważny dla Barbary z jeszcze jednego powodu, mija bowiem trzydzieści lat jej pracy na Uniwersytecie w Bayreuth, gdzie uczy języka polskiego. Prywatnie jest matką czterech córek, z których trzy także należą do DPG Franken.

„Jak napisała w liście Pani Konsul Sobótko, to wyróżnienie jest dla mnie nie tylko zaszczytem, ale i zachętą do dalszej pracy” – powiedziała Laureatka.

JLZ

Tadeusz Stasiński-Rogen nie żyje

26 czerwca 2015 roku zmarł nagle w Gdańsku Tadeusz Stasiński-Rogen, architekt i artysta plastyk, projektant obiektów w kraju i za granicą, malarz, wykonawca autorskiej biżuterii, działacz społeczny, członek monachijskiego Towarzystwa Niemiecko-Polskiego, Stowarzyszenia „Nasz Gdańsk”, Gdańskiego Towarzystwa Przyjaciół Sztuki oraz stowarzyszeń architektów w Polsce i Niemczech. Sędzia konkursowy SARP.

Był absolwentem architektury Politechniki Gdańskiej oraz, ukończonej z wyróżnieniem, Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Asystent prof. Otto w Katedrze Geometrii Wykreślnej Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej. Przez wiele lat spełniał się jako uznany architekt, pracując m.in. w Ministerstwie Budownictwa Nigerii. Realizował też indywidualne projekty. Architektura towarzyszyło zawsze jednak malarstwo, połączone z przekazywaniem wiedzy młodszemu adeptom sztuki, co czynił jako profesor malarstwa i architektury na Uniwersytecie w Lagos.

Malował podczas swoich wojaży po całym świecie. Niezwykle barwne, pełne życia obrazy powstawały w Afryce, Hiszpanii, Portugalii, we Włoszech,

Stasinski. Hong Kong

w Turcji, we Francji, Grecji, Ameryce Północnej oraz w Niemczech. Dzieła Tadeusza Stasińskiego były wielokrotnie eksponowane w Polsce (Gdańsk, Warszawa, Poznań, Łódź), a także w Nowym Jorku, Paryżu, Tokio, Bonn, Augsburgu i Monachium. Techniki, w których tworzył, to przede wszystkim pastel, akwarela i olej.

Mieszkał na przemian w Gdańsku i Monachium, gdzie spoczął na Nowym Cmentarzu Południowym. Miał 84 lata.

bz

(Foto: J. Witkowski, arch. wł.)

Sport i partnerstwo

Międzynarodowy Turniej Piłkarski w Grobheppach

Weinstadt po raz drugi gościło dziecięce drużyny piłkarskie z polskiego miasta partnerskiego – Międzychodu. Młodzi piłkarze przyjechali na zaproszenie Klubu Sportowego TSV Grobheppach. Odwieźli puchar przechodni, który w zeszłym roku zdobyli i zabrali ze sobą do Polski. W tym roku szczęście się do nich nie uśmiechnęło, zajęli trzecie miejsce, po zwycięskiej drużynie ze Stuttgartu oraz gospodarzach.

W turnieju, organizowanym każdego roku w lipcu przez Klub Sportowy TSV Grobheppach, wzięło udział około pięciuset młodych sportowców w wieku od 6 do 13 lat.

Rozgrywki odbywały się w czterech grupach wiekowych i trwały dwa dni. Mimo upałów sięgających 40 stopni, impreza była bardzo udana. Na zawody przyjechały

także dzieci z Polski. Trenerzy z Warty zabrali na turniej dwudziestu dziewięciu chłopców w wieku od ośmiu do jedenastu lat. Polacy przebywali w Grobheppach trzy dni. Przyjechali na zaproszenie organizatora turnieju, Klubu Sportowego TSV Grobheppach, w którym trenerem jest Polak – Tomasz Matejko.

Pierwszego dnia pobytu w Niemczech młodzi sportowcy spotkali się w ratuszu z nadburmistrzem Jürgenem Oswaldem. Następnie, dzięki uprzejmości Stowarzyszenia Wspierania Kontaktów Polsko-Niemieckich z Weinstadt, zwiedzili Stadion VFB w Stuttgarcie. Zostali zakwaterowani w hali sportowej. Ich równieśnicy z TSV Grobheppach bardzo ciepło przyjęli kolegów z Międzychodu, otaczając ich serdeczną opieką.

We wrześniu drużyna piłkarska TSV Grobheppach będzie gościła w Polsce.

E. Mitka-Matejko

(zdjęcia TSV Grobheppach, Warta Międzychód)

Grobheppach - wraz z Beutelsbach, Endersbach, Schneit i Strumpfelpach - tworzy Weinstadt. Od ponad 20 lat miastem partnerskim Weinstadt jest Międzychód.

Szkolny Punkt Konsultacyjny w Remseck

Polska szkoła

Kolejny rok szkolny za nami. W przedostatnią sobotę lipca ponad 120 uczniów Szkolnego Punktu Konsultacyjnego w Remseck pod Stuttgartem otrzymało świadectwa szkolne. Szkolny Punkt Konsultacyjny umożliwia uczniom, uczęszczającym do szkół działających w niemieckim systemie oświaty, uzupełnianie wykształcenia w zakresie szkoły podstawowej, gimnazjum i liceum ogólnokształcącego zgodnie z programem nauczania określonym w polskich przepisach dotyczących kształcenia polskich dzieci przebywających za granicą. Wszystkich chętnych – serdecznie zapraszamy.

Szkoła w Remseck finansowana jest z budżetu Państwa Polskiego. Nauka w niej jest nieodpłatna. Uczniowie otrzymują świadectwa szkolne wydane zgodnie z przepisami Ministerstwa Edukacji Narodowej. W Szkolnym Punkcie w Remseck realizowany jest

uzupełniający program nauczania. Oznacza to, że dzieci poznają z wybranych przedmiotów te same treści, których uczą się ich rówieśnicy w Polsce, choć w nieco okrojonym zakresie. Na lekcjach języka polskiego uczniowie muszą wykazać się znajomością

Szkolny Punkt Konsultacyjny przy Konsulacie Generalnym RP w Kolonii z siedzibą w Remseck
kierownik: Wiesława Żywioł
e-mail: wi.zywioł@poczta.onet.pl
www.szkolaremseck.de
https://www.facebook.com/spkremseck

literatury, gramatyki i ortografii. Mają także obowiązek czytania wybranych lektur szkolnych. Uczniowie starszych klas szkoły podstawowej, gimnazjum i liceum, oprócz języka polskiego, mają także zajęcia z wiedzy o Polsce, czyli z historii i geografii Polski. Dzieci i młodzież uczą się w soboty. Spędzają w szkole od czterech do pięciu godzin. W Punkcie Konsultacyjnym pracuje dziesięć nauczycielek. Wszystkie mają wykształcenie wyższe pedagogiczne, wiele z nich posiada doświadczenie z pracy w polskich i niemieckich szkołach. Polska szkoła może się także poszczycić aktualną stroną internetową, gazetką szkolną oraz wysokim poziomem nauczania, mającym swoje odbicie chociażby w ilości laureatów Olimpiady Języka Polskiego w Niemczech. Dzięki życzliwości władz gminy Remseck zajęcia odbywają się w budynku Wilhelm-Keil-Schule w Remseck-Aldingen.

Barbara Müller

KWIATY DO POLSKI

Tel: 07021 861 169

TANIO, SZYBKO I SOLIDNIE - ZAPRASZAMY

Przy zamówieniu podaj numer 06 – to mała niespodzianka

KWIATY
uważa się za najbardziej elegancką formę okazywania uczuć

DLA KAŻDEGO
komu chcemy pogratulować, podziękować lub dodać otuchy

W naszej ofercie między innymi:
Bukiety okolicznościowe + sekt, piwa, wina lub bomboniera, kawa, maskotka, kosze kwiatowe, kosze obfitości, wianki, wieńce...

Kwiaty dostarczamy także na terenie całych Niemiec oraz innych państw

Fax: 07021 86 32 25

POL-KWIAT
EKSPRES KWIATOWY

www.polkwiat.eu

Chciałbym, byście czuli wsparcie w polskim prezydencie!

Prezydent Andrzej Duda spotkał się z Polonią

Berlin - 28.08.2015

Po oficjalnych rozmowach z prezydentem Niemiec Joachimem Gauckiem i kanclerzem Angelą Merkel prezydent Andrzej Duda spotkał się z przedstawicielami Polonii. Na spotkanie, w polskiej ambasadzie, prezydent przybył z małżonką i najwyższymi urzędnikami swej kancelarii. Już przed budynkiem prezydenta witali rodacy z popierającymi go transparentami.

W przemówieniu do Polonii prezydent Duda poinformował, że ważnym elementem, który poruszył w rozmowie z prezydentem Niemiec Joachimem Gauckiem, było polskie szkolnictwo. Podkreślił, że bardzo zależy mu na tym, by polskie dzieci w Niemczech uczyły się języka polskiego jako ojczystego, albo przynajmniej jako języka obcego. Prawa te zostały zapisane w traktacie, ale nie do końca zrealizowane – podkreślił prezydent.

Prezydent Duda zwrócił się do polskich pedagogów. – Liczę na to, że Polska będzie wkrótce mogła wspierać polskich

nauczycieli ustawowo, aby mieli te same uprawnienia jak nauczyciele w Polsce. Dzięki temu polscy nauczyciele za granicą mogliby uzyskać uprawnienia związane z polską Kartą Nauczyciela.

Prezydent nawiązał do przekłamań historycznych i podziękował Polonii za to, że stoi na straży prawdy: „Możemy być dumni z naszej historii, to jest piękna historia. My nie mamy się czego wstydzić, ale nie powinniśmy pozwalać też, aby nas obrażano przekłamując historię. Dlatego dziękuję wszystkim tym, którzy interweniują, gdy gdziekolwiek - czy tu, w Niemczech, czy w innych miejscach na świecie - pojawia się krzywdzące Polaków określenie dotyczące obozów śmierci.”

Prezydent zachęcił Polonię do współpracy z powstałym w jego kancelarii Biurem do Spraw Kontaktów z Polakami za Granicą oraz do włączenia się w ocenę realizacji zapisów traktatu polsko-niemieckiego, którego 25-lecie przypada w roku przyszłym.

W imieniu Polonii przemawiał prof. Piotr Małoszewski – prezydent Konwentu Organizacji Polskich w Niemczech i Józef Malinowski – prezes Związku Polaków w Niemczech (Rodło).

Wcześniej para prezydencka odwiedziła (w Rangsdorf pod Berlinem) wnuczki Jana Baczewskiego, wybitnego polskiego działacza politycznego i oświatowego, który jako poseł na sejm Prus walczył o uregulowanie spraw szkolnictwa dla mniejszości polskiej. Występował też w obronie prawa mniejszości polskiej do pielęgnowania odrębności kulturowej i własnej tradycji. Nawiązując do tego, prezydent Duda powiedział na zakończenie: „Niech on będzie dla nas wszystkich wzorem, w jaki sposób osiągać sukces na tej trudnej drodze do umacniania rodaków w tym poczuciu łączności z ojczyzną, językiem i możliwości wychowywania dzieci tak, jakby sobie tego życzyli.”

(źródło – PAP, inf. wł.)

MOJEMIasto

CZASOPISMO POLONIJNE DLA CIEBIE

www.mm-gazeta.de

50 wydanie

- Ponad osiem lat temu ukazał się pierwszy numer Mojego Miasta.
- Siedem lat temu zmienił się właściciel, który wydaje pismo do dzisiaj.
- Rozpoczynano w trójkę, obecnie nad numerem pracuje 15 osób.
- Zaczynano od dystrybucji w 30 punktach, obecnie mamy ich 250.
- Najpierw było Monachium, teraz docieramy na całe południe Niemiec.
- Nakład czasopisma się podwoił, liczba reklamodawców też.
- Nigdy nie zanotowano przerwy czy opóźnienia w wydaniu numeru.
- Wydajemy Polskojęzyczny Informator Branżowy.
- Jesteśmy w internecie i z setkami fanów na Facebooku.

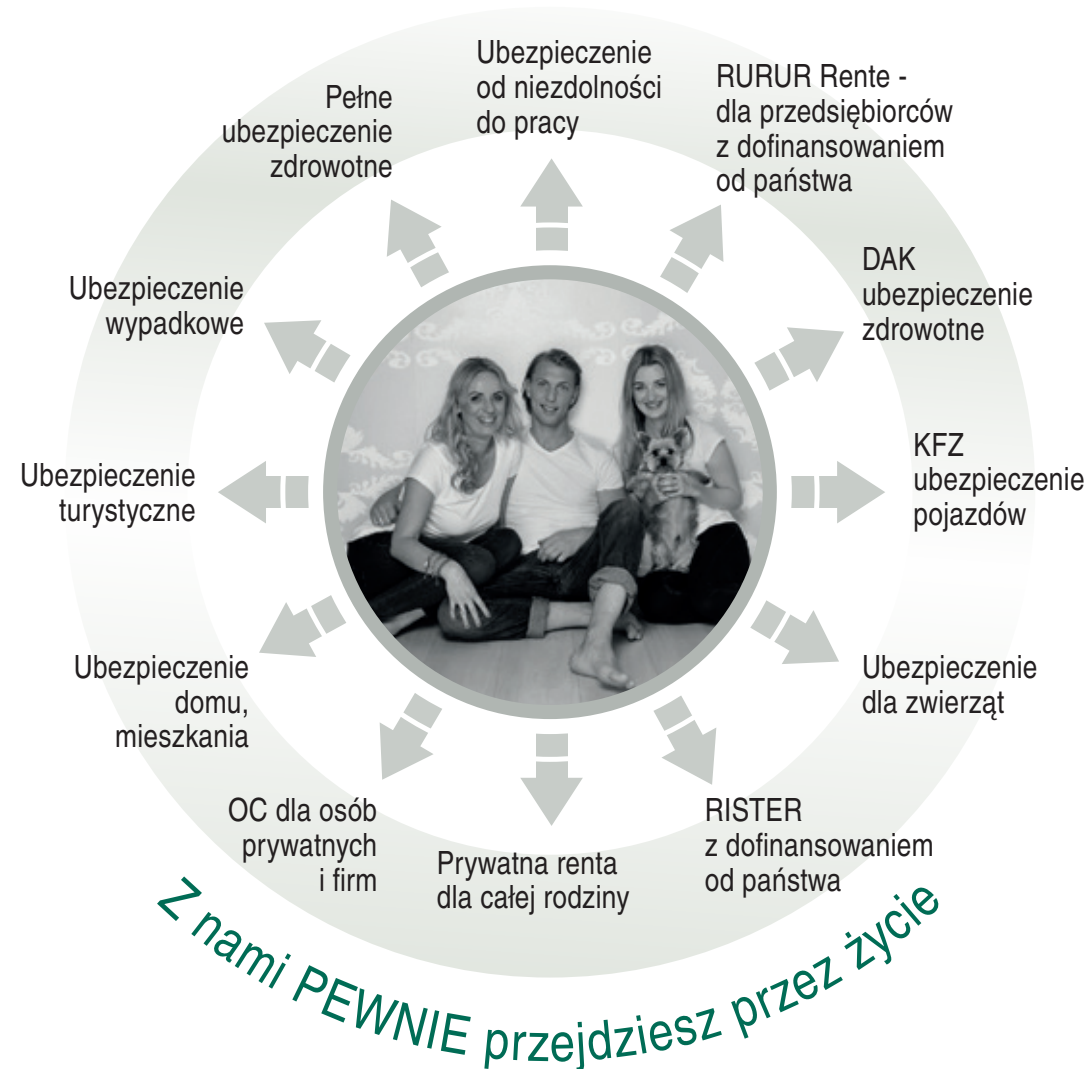
DZIĘKUJEMY NASZYM WIERNYM CZYTELNIKOM I REKLAMODAWCOM!

Redakcja

wrzesień - październik 2015 17

Monika Fandrich
Generalagentin – Agent ubezpieczeniowy
Johann-Clanze-Str. 24, 81369 München
Tel. 0170 314 6006, Fax 040 411 996 75589
monika.fandrich@hansemerkur.de
www.hansemerkur.de/web/monika.fandrich

DAK
Gesundheit

NIE PRZEGAP SZANSY!

już dziś rezerwuj miejsce w najnowszym wydaniu katalogu

Polskojęzyczny Informator Branżowy PL NAVIGATOR

2015/2017

Kontakt w dziale reklamy:
reklama@mm-gazeta.de
tel. **0163 / 153 00 57**

PŁACISZ RAZ - REKLAMUJESZ SIĘ 2 LATA

www.plnavigator.de

reklama od **40€** na dwa lata

Business Galan Group
kompleksowa obsługa firm

- Serwis księgowo-finansowy.
- Pomoc w wypełnianiu druków, formularzy. Obsługa korespondencji klienta z urzędami i instytucjami publicznymi.
- Obsługa rachunków i upomnień o płatności.
- Pomoc w uzyskaniu wszystkich świadczeń socjalnych (Kindergeld, Arbeitslosengeld II) itp.
- Doradztwo ekonomiczne.
- Współpraca z biurami podatkowymi (Steuerberater) i kancelariami adwokackimi.
- Tłumaczenia

- Kredyty na zakup Auta / Santanderbank, carcredit.
- Kredyty Bankowe
- Analiza i Kontrola Umów / Arbeitsvertrag, Mietvertrag u.s.w.
- Wymówienia umów / Arbeit, Versicherungen, Telefone u.s.w.
- Analiza posiadanych i planowanych ubezpieczeń / konieczność i ich ekonomiczność
- Arbeitslosengeld / Agentur für die Arbeit
- Analiza Rachunków za Telefon, Mieszkanie, Auto

Häberlstr. 12
80337 München
(U3, U6 Goetheplatz)

tel. 0179 760 39 47
bgg@gmx.org

pn., śr. 8.30 - 17.00
wt., cz. 8.30 - 20.00

piątki: przyjęcia
po uzgodnieniu terminu

Kancelaria Adwokacka

Zakres możliwych porad prawnych:

- Doradztwo w zakresie prawa pracy
- Rejestracja działalności gospodarczej
- Zakładanie spółek cywilnych oraz kapitałowych
- Sprawdzanie i opracowywanie wszelkich typów umów gospodarczych i prywatnych
- Dochodzenie wierzytelności pozasądowo oraz sądowo
- Obrona przy wykroczeniach i w sprawach karnych

Olaf Groborz

Donnersbergerstraße 46, 80634 München
S-Bahn Donnersbergerbrücke U1 Rotkreuzplatz

Tel.: 0 89/13 95 83 72 Fax.: 0 89/13 95 83 73 Email: olaf.groborz@gmx.de

INTERCYZA w Polsce

jako sposób na uniknięcie długów współmałżonka

W dzisiejszym artykule przedstawię Czytelnikom Mojego Miasta skutki umowy intercyzy zawieranej między małżonkami i jej wpływ na odpowiedzialność za długi współmałżonka.

Z dniem zawarcia związku małżeńskiego między małżonkami powstaje ustrój wspólności majątkowej. Jeśli małżonkowie chcą mieć rozdzielną majątkową, muszą w tym celu zawrzeć umowę majątkową. Prawo rodzinne przewiduje również przypadki, kiedy rozdzielną majątkową powstaje z mocy prawa, np. w przypadku orzeczenia separacji. Umowny ustrój rozdzielną może przybrać jedną z dwóch postaci. Może to być rozdzielną majątkowa określana jako zwykła albo rozdzielną majątkowa z wyrównaniem dorobków. Aby wprowadzić rozdzielną majątkową, małżonkowie muszą udać się do notariusza. Umowy majątkowe wymagają, dla swojej ważności, formy aktu notarialnego.

Tylko majątki osobiste

Umowa ustanawiająca rozdzielną majątkową może zostać zawarta w każdej chwili. Może to nastąpić zarówno przed zawarciem związku małżeńskiego, jak i podczas jego trwania. Wystarczy zgoda obojga małżonków, bo to do nich należy decyzja, że rozdzielną odpowiada ich potrzebom bardziej niż wspólność majątkowa. Jeśli rozdzielną ustanawia sąd, muszą wystąpić ważne powody, aby mógł on wydać takie orzeczenie.

W wyniku wyłączenia wspólności majątkowej przestaje istnieć majątek wspólny. Istnieją jedynie majątki osobiste żony i męża. Jeśli małżonkowie zawarli umowę przed wstąpieniem w związek małżeński, majątek wspólny w ogóle nie powstanie. Natomiast jeśli ustanowienie rozdzielną majątkowej nastąpi po zawarciu małżeństwa, to majątek wspólny przestaje istnieć z momentem zawarcia umowy. W tym przypadku istniejący wcześniej majątek wspólny małżonków przekształca się z chwilą podpisania umowy z mocy prawa w majątek, do którego mają zastosowanie przepisy regulujące współwłasność w częściach ułamkowych. Udziały każdego z małżonków w takim majątku będą należały do ich majątków osobistych.

Majątki małżonków pozostaną względem siebie w takich relacjach jak majątki osób sobie obcych. Każdy z małżonków będzie mógł samodzielnie decydować o losach

swoich rzeczy. Jeśli np. przed zawarciem umowy małżonkowie byli właścicielami nieruchomości, to po wprowadzeniu rozdzielną majątkowej każdy z nich będzie miał w niej udział i będzie mógł go sprzedać albo obciążyć. Ustanowienie rozdzielną majątkowej nie wyklucza wspólnego nabywania przez małżonków przedmiotów majątkowych. Jednak przybierze ono postać nabycia udziału we współwłasności albo w innym prawie majątkowym. Udziały te wejdą do majątków osobistych żony oraz męża.

Istota umownej rozdzielną majątkowej polega na tym, że każdy z małżonków zachowuje zarówno majątek nabyty przed zawarciem umowy, jak i majątek nabyty później. Zawierając taką umowę, małżonkowie mogą w niej postanowić o podziale majątku objętego uprzednio wspólnością oraz dokonać rozliczeń z tytułu nakładów poczynionych wcześniej z majątku wspólnego na majątek osobisty oraz z majątku osobistego na majątek wspólny. Wprowadzenie rozdzielną majątkowej powoduje, że majątki małżonków są autonomiczne. Zarówno żona, jak i mąż samodzielnie zarządzają swoim majątkiem i nie muszą uzyskiwać zgody drugiego z nich na dokonanie jakiegokolwiek czynności. Nie ma też obowiązku informowania go o stanie majątku i o ustanowionych obciążeniach.

powroty

Monika Skrzypek-Paliwoda

A D W O K A T

reprezentująca w całym kraju

sprawy Polaków

mieszkających za granicą,

prowadząca Kancelarię Adwokacką

w Polsce pod nazwą

SEMPER LEX Prawo i Podatki

Małżonkowie nie są też uprawnieni do współposiadania i współkorzystania z majątku drugiego małżonka. Jedynym wyjątkiem jest mieszkanie należące do jednego z małżonków.

Z wyrównaniem dorobków

Małżonkowie, którzy nie chcą mieć majątku wspólnego, mogą ustanowić również rozdzielną majątkową z wyrównaniem dorobków. Dorobkiem każdego z małżonków jest wzrost wartości jego majątku osobistego po zawarciu umowy majątkowej (np. kupno mieszkania). Ustrój ten tym różni się od zwykłej rozdzielną, że po jego ustaniu, np. po rozwiązaniu umowy albo po rozwodzie, między małżonkami nastąpi wyrównanie dorobków. Rozdzielną ta ustaje w przypadku śmierci jednego z małżonków, uznania go za zmarłego, orzeczenia rozwodu albo unieważnienia małżeństwa, orzeczenia separacji, ubezwłasnowolnienia małżonka albo ogłoszenia jego upadłości. Ustrój ustaje także, gdy małżonkowie rozwiążą albo zmieniają łączącą ich umowę majątkową. Spowoduje to powstanie wspólności majątkowej.

Na skutek ustania rozdzielną majątkowej małżonek, którego dorobek jest mniejszy, może żądać wyrównania dorobków. Wyrównanie może nastąpić przez zapłatę albo przez przeniesienie prawa np. własności albo użytkowania wieczystego nieruchomości. Ma to na celu usunięcie dysproporcji między majątkami małżonków. Nierówność majątków może powstać poprzez podział ról w małżeństwie, np. kiedy mąż pracował, a żona zajmowała się domem i dziećmi. Aby ustalić dorobki, małżonkowie muszą obliczyć, o jaką wartość wzrósł ich majątek po zawarciu umowy. Te wartości należy dodać do siebie i podzielić przez dwa.

Przymusowa rozdzielną

Rozdzielną majątkowa może także powstać w wyniku działania przepisów prawa, niezależnie od woli małżonków albo na skutek orzeczenia sądu, które znosi wspólność majątkową i zastępuje ją ustrojem rozdzielną. Stanie się tak, kiedy

zaistnieją określone w przepisach przypadki. Wyłączenie wspólności majątkowej i wprowadzenie rozdzielną następuje w przypadku orzeczenia ubezwłasnowolnienia męża albo żony, ogłoszenia upadłości jednego z małżonków oraz orzeczenia separacji.

W takiej sytuacji, mimo powstania rozdzielną majątkowej, między małżonkami nadal trwa wspólność najmu. To samo dotyczy powstania rozdzielną majątkowej na skutek ubezwłasnowolnienia jednego z małżonków. Wynika to z prawa cywilnego, które wprowadza wspólność najmu niezależnie od istniejącego ustroju majątkowego, jeśli podpisanie umowy najmu nastąpiło w czasie trwania małżeństwa, a lokal ma służyć zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych rodziny. Mimo to sąd może z ważnych powodów na żądanie jednego z małżonków znieść wspólność najmu.

Co do zasady, udziały małżonków są równe i wchodzi do ich majątków osobistych. Rozdzielną majątkowa powstanie także – choć w praktyce zdarza się to bardzo rzadko – jeśli sąd orzeknie o ubezwłasnowolnieniu obojga małżonków. Ponadto wspólność ustawowa ustaje z dniem ogłoszenia upadłości jednego z małżonków. Sąd wyda takie postanowienie, jeśli uwzględni wniosek o ogłoszenie upadłości. Orzeczenie jest skuteczne z dniem wydania. Powoduje ono powstanie między małżonkami ustroju rozdzielną majątkowej, który trwa od chwili wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości do czasu umorzenia, uchylenia albo zakończenia postępowania upadłościowego. Jeśli postępowanie upadłościowe zostanie zakończone, pomiędzy małżonkami powstanie ustawowy ustrój majątkowy.

Poza tym każdy z małżonków może żądać, żeby rozdzielną majątkowa została ustanowiona przez sąd. Małżonek może wystąpić z takim żądaniem, jeśli ma ważne powody, np. kiedy ze względu na konflikt między małżonkami wystąpią trudności w korzystaniu z przedmiotów należących do majątku wspólnego czy też działania jednego z małżonków zagrażają majątkowi wspólnemu. Z takim powództwem można wystąpić w każdym czasie trwania małżeństwa. Jeśli sąd uwzględni żądanie, wskaże w orzeczeniu dzień, od kiedy rozdzielną powstanie. Jeśli sąd nie wskaże takiej daty, to małżonek ma prawo domagać się, aby sąd uzupełnił wyrok w tym zakresie. Każdy małżonek może żądać, by rozdzielną majątkowa została ustanowiona przez sąd.

Kancelaria Adwokacka SEMPER LEX Prawo i Podatki

Adw. Monika Skrzypek-Paliwoda
ul. Kurzy Targ 5
50-103 Wrocław, POLSKA
tel.+48 71 79 38 900
tel. kom. +48 660 464 896
www.semperlex.pl
kancelaria.semperlex@gmail.com

AGS

Agentur Grażyna Szkultecka

Grażyna Szkultecka (M.A.)

Herzog-Wilhelm-Str. 21
80331 München
Tel: 089 / 86 36 98 32
Fax: 089 / 97 89 51 24

Godziny otwarcia:

- wtorki 8.30 - 20.00
- środy 8.30 - 15.00
- czwartki 8.30 - 20.00
- piątki 8.30 - 15.00
- pierwsze soboty miesiąca 12.00 - 17.00

Inne terminy
po telefonicznym uzgodnieniu

Agencja obsługi firm

- księgowość
- rachunkowość
- tłumaczenia
- ubezpieczenia
- i inne konsultacje

Zapraszam!

Łukasz Sowada

Geprüfter Versicherungsfachmann IHK Broker

ubezpieczeniowy

Thalkirchner Str.184, 81371 München

Tel.: 089 41 41 41 351

Mobil: 0176 104 224 97

Fax: 089 41 41 41 352

lukasz.sowada@googlemail.com

PORADY
I INFORMACJE
DOTYCZĄCE
UBEZPIECZEŃ

OC firm

OC prywatne
komunikacyjne
emerytalne
na życie
zdrowotne
wypadkowe

PIENIĄDZE NA DZIECI KINDERGELD

Bazując na wieloletnim doświadczeniu kompetentnie pomagamy osobom pracującym w Niemczech (polskie kontrakty, umowy o pracę i firmy jednoosobowe „Gewerbe”) przy złożeniu wniosku, oraz kompleksowym tłumaczeniu (bez udzielania porad prawnych) wszystkich pism i formularzy urzędowych otrzymanych z Kasy Świadczeń Rodzinnych, dotyczących procedury uzyskania niemieckiego zasiłku na dzieci (Kindergeld) w wysokości **184,- € miesięcznie** (oraz **nadpłaty do 4 lat wstecz**) na dzieci mieszkające w Polsce do ukończenia 25-go roku życia, jeśli nadal kontynuują lub kontynuowały naukę.

Oferujemy tanie i bardzo dobre
UBEZPIECZENIA ZDROWOTNE

Tel.: 0179 484 50 63 lub (030) 367 533 40
SUERTÉ, Sławomir Wawrzyniak, Postfach 200318, 13513 Berlin

!!! Obsługujemy osoby z całych Niemiec !!!

▲ www.kindergeld.com ▲ E-Mail: kontakt@kindergeld.com ▲

Company Support GmbH.

GWARANTUJE FACHOWE USŁUGI DLA POLONII

Księgowość

Buchhaltung / Lohnbuchhaltung

Serwis Biurowy

Bunzlauerstr. 38, 80992 München

TEL +49 (0)89 96 05 27 47

FAX +49 (0)89 96 05 27 48

S1/U3 Moosach
Tramwaj - 20 Moosach Bahnhof
Autobus - 51 / 162 / 169 Moosach Bahnhof

Kancelaria Podatkowa

Steuerberater
Dipl.-Kfm.
Paweł Madzarow

NOWY ADRES:

Werner-Eckert-Str. 4
81829 München

p.madzarow@gmail.com

Tel.: 089/99936501

Fax: 089/99936502

Terminy po telefonicznym
lub mailowym uzgodnieniu

doradztwo podatkowe

księgowość

sporządzanie zeznań
podatkowych

korespondencja
z urzędami skarbowymi

www.steuerberater-madzarow.de

KANCELARIA PODATKOWA

Swantje Dera

DORADCA PODATKOWY

PUTZBRUNNER STR.82, 81739 MÜNCHEN

Oferujemy kompleksową i indywidualną paletę usług
doradztwa gospodarczego i podatkowego dla przedsiębiorców,
a także dla firm jednoosobowych i osób fizycznych.

Posiadamy specjalistyczną wiedzę fachową
i doświadczenie w obsłudze klientów zagranicznych, szczególnie z Polski.

Naszym atutem jest szybka i profesjonalna obsługa
przy uwzględnieniu wszystkich przywilejów podatkowych.

prosimy o kontakt:

MONIKA SCHADHAUSER TELEFON: 089/92927798

M I G A W K I Z

PIKNIKU INTEGRACYJNEGO

zorganizowanego 26 lipca 2015
przez Stowarzyszenie Solidarni,
SV Polonia, przy współpracy
z Radą Cudzoziemców
i władzami miasta Monachium.

Anja Czech-Grollmann

Rechtsanwältin

Nymphenburger Str. 20
80335 München
Deutschland

tel.: +49 (0) 89 / 51 51 49 53

fax: +49 (0) 89 / 54 82 82 85

ac@anwaltskanzlei-czech.de

www.anwaltskanzlei-czech.de

ANJA CZECH-GROLLMANN
Arbeitsrecht Mediation Familienrecht

Karolina Sliwa
Leonrodplatz 2, 80636 München

Mobil: 015233782826, Tel. 08912193022

info@daisy-personal.de

www.daisy-personal.de

KOMPLEKSOWA OBSŁUGA FIRM:

- rejestracja działalności gospodarczej
- korespondencje z urzędami i instytucjami publicznymi
- wypełnianie druków i formularzy
- obsługa rachunków i upomnień o płatności
- pomoc w uzyskaniu świadczeń socjalnych np. Kindergeld
- tłumaczenia przysięgłe
- kooperacja z biurem podatkowym (Steuerberater)

terminy
po wcześniejszym
telefonicznym
lub mailowym
uzgodnieniu

Izabela S. Demacker

Rechtsanwältin

Doradztwo prawne w języku polskim i niemieckim
z uwzględnieniem niemiecko-polskich przepisów prawnych
w dziedzinach:

prawa rodzinnego i spadkowego | prawa pracy
prawa karnego oraz wykroczeń | prawa gospodarczego
prawa ruchu drogowego

Tel.: 0 89 | 85 63 63 55

Müllerstr. 40
80469 München

www.kanzlei-demacker.de
info@kanzlei-demacker.de

Od ponad 25 lat z Wami **Ireneusz Czlonka**

- Księgowość
- Podatki
- Obsługa firm i osób prywatnych

Dypl. Księgowy
certifikat
Steuerberaterkammer

Tel. 089/570 21 40 Fax 089/41 41 11 31 Ludwig-Richter-Str. 17 80687 München

PROFESSIONELL · ENGAGIERT · LOYAL

ZURAWEL & PARTNER RECHTSANWÄLTE

EVA SCHNEIDER
Rechtsanwältin

KANZLEI IN NÜRNBERG

Leopoldstraße 41, 90439 Nürnberg, Tel.: 0911-254 64 07, Fax: 0911-971 66 55

KANZLEI IN PLOCHINGEN BEI STUTTGART

Urbanstraße 30-32, 73207 Plochingen, Tel.: 07153-572 07 84, Fax: 07153-20 00 99

KANZLEI IN INGOLSTADT

Neuburger Str. 47, 85057 Ingolstadt, Tel.: 0841-121 32 803, Fax: 0841-3 35 28

KANZLEI IN REGENSBURG

Donaustauer Str. 120, 93059 Regensburg, Tel.: 0941-200 63 768, Fax: 0941-381 395 29

ADAM ZURAWEL
Rechtsanwalt

Mobil: 0178-531 98 55 Email: info@zurawel-partner.de www.zurawel-partner.de

- PRAWO PODATKOWE • DEKLARACJE PODATKOWE I KSIĘGOWOŚĆ • PRAWO GOSPODARCZE • PRAWO PRACY •
- PRAWO CYWILNE • PRAWO KARNE • PRAWO RODZINNE • DOCHODZENIE ROSZCZEŃ •
- PRAWO UBEZPIECZEŃ • PRAWO DOTYCZĄCE RUCHU DROGOWEGO •

Krystyna Borowska-Wünsch ADWOKAT

Członek
Izby Adwokackiej
w Warszawie
i Rechtsanwaltskammer
w Monachium

- doradztwo prawne w zakresie prawa rodzinnego i cywilnego, w tym prawa umów gospodarczych
- dochodzenia roszczeń i prawa spadkowego
- możliwość reprezentowania Państwa w Niemczech jak również stałego lub sporadycznego reprezentowania Państwa przed wszystkimi sądami i instytucjami w Polsce

Schulstr.10 (U-Bahn Rotkreuzplatz) · 80634 München
Tel. 089 13038628 · Fax 089 13038627 · Mobil 0172- 9959 216 · E-Mail: kbwuensch@t-online.de

WESTERN UNION **WU**
moving money for better

NOWOŚĆ

PRZEKAZ Z DOSTAWĄ DO DOMU

Teraz Western Union
dostarcza pieniądze pod wskazany adres w Polsce!
Bez dodatkowych opłat!

Usługę można zamówić
na stronie internetowej www.zamowprzekaz.pl
lub dzwoniąc pod numer **+48 12 444 26 26**
(opłata za minutę połączenia zgodnie z cennikiem operatora)

*W przypadku zamówienia usługi przez stronę www.zamowprzekaz.pl, pracownik InPost Finance skontaktuje się z odbiorcą jak najszybciej, ale nie później niż w ciągu 24 godzin. Infolinia InPost Finance pracuje od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 20:00.

InPost Finance dostarcza przekazy pieniężne od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 16:00 pod wskazany przez odbiorcę adres. W przypadku przekazów Next Day (dostawa po 12 godzinach) wysyłka i dostarczenie przekazu może nastąpić jedynie wtedy, gdy przekaz jest już dostępny do wypłaty w systemie Western Union. Przekazanie środków może być opóźnione lub usługi mogą być niedostępne w zależności od określonych warunków przekazu, w tym wysłanej kwoty, kraju przeznaczenia, dostępności waluty, kwoty regulacyjnych, wymogów dotyczących identyfikacji, godzin urzędowania placówek agencyjnych, różnic w strefach czasowych, wyboru opcji o późniejszym terminie odbioru. Zastosowanie mogą mieć również dodatkowe ograniczenia. Aby uzyskać więcej szczegółów, zapoznaj się z Regulaminem Usługi.

MOJA KSIĘGOWOŚĆ JEST W DOBRYCH RĘKACH

Büro · Buchhaltung · Lohnbuchhaltung

Mitglied im Bundesverband selbstständiger
Buchhalter und Bilanzbuchhalter
b.b.h.

- księgowanie bieżących operacji gospodarczych
- nadzór dłużników i wierzycieli
- sortowanie i porządkowanie dokumentów księgowych
- wsparcie przy bieżących postępowaniach firmowych
- nadzór terminów świadczeń podatkowych
- przygotowanie dokumentów, ułatwiających wszelkie decyzje przedsiębiorcze
- pomoc w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej w Niemczech

80336 München Paul- Heyse-Str. 6 T: 089 / 322 123 78 F: 089 / 322 123 79

MIĘDZYNARODOWE LINIE AUTOKAROWE

AGAT KRAŚNIK
ul. Lubelska 31
tel. + 48 81 884 48 55

AGAT LUBLIN
ul. Świątoduska 20/2
tel. + 48 81 532 07 90

BIURO PODRÓŻY AGAT

EKSPRESOWE POŁĄCZENIE

MÜNCHEN - POLSKA - MÜNCHEN

WYJAZD DO POLSKI **ZOB** **PRZYJAZD Z POLSKI**

godz. 19:00 **an der Hackerbrücke, Arnulfstr. 21, st. 4** godz. 04:15

DOJEŹDZAMY DO PONAD 100 MIAST W POLSCE!

REZERWACJE, INFORMACJE, SPRZEDAŻ:

AGAT NIEMCY, tel. +49 162 482 88 57

BEZPIECZEŃSTWO BEZ GRANIC

Kup bilet on-line
www.agat.eu
e-mail: agat@agat.eu

MIĘDZYNARODOWY PRZEWÓZ OSÓB
BUSREISEN NACH POLEN / OMNIBUS TOURS TO POLAND

- połączenia autokarowe ze 100 miast niemieckich do 165 miast polskich
- komfortowe autokary turystyczne z pełnym wyposażeniem
- dobrze, solidnie, komfortowo, tanio!

Regularne linie autokarowe do Polski
euROBUS ORLAND

Informacja i sprzedaż biletów w Niemczech

Biuro Podróży ORLAND - EUROBUS
Karl-Götz-Str. 17, 97422 Schweinfurt

Tel.: +49 9721 / 475 900

www.orland.de eMail: schweinfurt@orland.de

Kosciuk.org
Marzena Kosciuk

Usługi transportowe do 3,5t
Hausmeisterservice

- * usługi ogrodnicze
- * koszenie trawników
- * drobne reparatury
- * wymiana oświetlenia
- * montaż anten satelitarnych
- * wywóz odpadów

Europastr. 43, 78549 Spaichingen
tel.: 07424/504956
fax: 07424/502625
tel. kom.: 01520 666 0750
e-mail: info@kosciuk.org
<http://www.kosciuk.org>

Polski trener

O Waldemarze Krypciu, polskim trenerze szkolącym młodzieżową drużynę piłki wodnej SG Stadtwerke München, pisaliśmy już kilkakrotnie. Nie tylko z okazji sukcesów jego podopiecznych, ale i sukcesów samego trenera, który na Polonijnych Igrzyskach zdobywał w konkurencjach pływackich po kilka medali. Na ostatnich, które odbyły się w sierpniu tego roku na Śląsku, nie reprezentował on Polonii niemieckiej z powodu skomplikowanej operacji kolana, której musiał się poddać w jednym z monachijskich szpitali.

Życzymy temu sympatycznemu trenerowi, tryskającemu humorem i podkreślającemu na każdym kroku swoją polskość, szybkiego powrotu do zdrowia i na pływalnię. Oczekiwany jest tam z niecierpliwością, gdyż jego zawodnicy – trenowani wspólnie z Sandorem Szeleczkei – gromią przeciwników, sięgając po tytuł mistrza Bawarii w kategorii U-13.

Na zdjęciu Waldemar Krypciu z młodzieżą młodszą, w wieku 9–11 lat (kat. U-11), przygotowującą przez niego do mistrzostw Bawarii w 2016 roku.

Miss Polonia in Deutschland

Zostań naszą MISS!
MISS POLONIA in Deutschland 2015

Jeśli masz skończone 18 lat, jesteś panną i na stałe mieszkasz w Niemczech, to właśnie Ty możesz zostać MISS POLONIA in Deutschland 2015. Jak co roku na uczestniczki finałów czekają cenne nagrody!

Czekamy na Twoje zgłoszenie!

Warunki uczestnictwa:

- wiek: w maju 2015 r. ukończone 18 i nieprzekroczone 25 lat;
- stan cywilny – panna;
- stałe zameldowanie w Niemczech;
- nie wymagamy posiadania polskiego obywatelstwa;
- mile widziana znajomość języka polskiego

Zgłoszenia należy wysłać na adres:
GS Agentur, Sperberstr. 56, D-33604 Bielefeld.

Dodatkowo, drogą elektroniczną na adres:
info@gsagentur.de prosimy przesłać zdjęcia kandydatki (portretowe, całej sylwetki oraz w stroju kąpielowym) w dobrej rozdzielczości.

Więcej informacji na stronie:
www.miss-polonia-deutschland.de

telewizja na kartę
nC+ z POLSATEM 1 i 2

Polskie programy bez umowy i abonamentu

44 Programy w tym 5 do 15 HD

Nowość! Smart HD dekodery z nagrywarką na kartę

Sprzedaż i montaż!!! zestawów satelitarnych

Czerwiec 2015 - polscy nadawcy kończą nadawanie w SD (DVB-S)

Nie czekaj do czerwca! Już teraz wymień swój stary odbiornik na nowy!

SPRAWDŹ OFERTĘ!

80339 München-City, Theresienhöhe 3
Wejście: Schwanthaler Str.110

www.DigitalTVShop.de

Kom.: 0179/4316130 po polsku

mojemiasto

DOŁĄCZ do nas na facebook

The Word Prodigy - Ewa Bembnista

Übersetzungen • Dolmetschen • Consulting • Arbeitsvermittlung

Tłumacz przysięgły

języka polskiego i niemieckiego

Moja oferta:
Tłumaczenia: uwierzytelnione, zwykłe, ustne i pisemne we wszystkich zakresach

Doradztwo i pomoc urzędach:
składanie wniosków na Kindergeld, Harz IV (zasiłek na utrzymanie), mieszkania socjalne, uznanie kwalifikacji zawodowych itp., dofinansowanie do kursów języka niemieckiego, wypełnianie formularzy, sporządzanie pism urzędowych

Pomoc w poszukiwaniu pracy:
- profesjonalne sporządzanie życiorysów i podań o pracę
- wyszukiwanie adekwatnych ofert pracy
- tłumaczenie podczas rozmów kwalifikacyjnych
- tłumaczenie umów o pracę

Fasanenstr. 148,
82008 Unterhaching

Dojazd (15 min. od centrum Monachium):
S3, kierunek Holzkirchen, przystanek Fasanenpark

Tel.: 015777453603
info@wordpro.eu

www.wordpro.eu

Lingua Germanica & Polonica
Institut für Sprachen und Kultur e. K.

Nowe kursy języka niemieckiego

- Kursy językowe o różnym stopniu zaawansowania (A1/A2/B1/B2/C)
- Deutsch am Vormittag
- Deutsch am Abend
- Kursy językowe dla pracowników zmianowych (A1/A2/B1/B2/C)
"Deutsch neben der Arbeit"
- Kursy dla osób 40+ "Zu schnell? Kein Problem"
- Intensywne kursy językowe dla dzieci, połączone z zabawą i zajęciami integracyjnymi
- Kursy dla mam z dziećmi Mama und Kind
Deutsch mit der Kinderbetreuung
- Zajęcia indywidualne z lektorem, konwersatoria

Nasz adres: Theresienstraße 124, 80333 (róg Augustenstraße, stacja metra U2 Theresienstraße)

TEL: 0179 8298747, 089/12037930
Mail: german.translation@gmx.de
WWW: lingua-institut.de
Facebook: Lingua Germanica Aleksandra Radojewska

Godziny przyjęć: pon - czw: 9.00 - 12.30, 16.30 - 21.00, sob: 9.30 - 12.30

HEIZUNG | SANITÄR | LÜFTUNG | SOLAR | BRENNER-SERVICE

GdR Meisterbetrieb

Altmann - Knutelski

Herzogstandstr. 24 81539 München
Tel.: 089/69398749
Fax: 089/69398750
Mobil: 0163 7665261/62
E-mail: firma@aku-gdr.de

MÓWIMY PO POLSKU **WYKONUJEMY USŁUGI RÓWNIEŻ NA TERENIE POLSKI**

STEGMANN
Personaldienstleistung

Praca w Niemczech

Pilnie zatrudnimy osoby na stanowiska:

branża przemysłowa

- spawacz MIG, MAG, TIG,
- ślusarz-narzędziowiec
- mechanik samochodowy, przemysłowy
- lakiernik przemysłowy, samochodowy
- elektryk, elektronik, mechatronik
- monter instalacji sanitarnych i klimatyzacji

branża lotnicza

- mechanik lotniczy
- elektryk lotniczy

branża inżynierska i IT

- inżynier konstruktor
- inżynier budowy maszyn
- inżynier elektronik
- programista JAVA
- administrator sieci

Wymagania:

- dobra znajomość języka niemieckiego
- kilkuletnie doświadczenie w danym zawodzie

Oferujemy:

- umowę o pracę na warunkach niemieckich
- atrakcyjne wynagrodzenie plus dodatki
- zakwaterowanie opłacone przez firmę
- opiekę w Niemczech przez koordynatora

Stegmann Personaldienstleistung GmbH
Tel.: +49 89/747218-20 · Tel. kom: +49 172/4090521
Ridlerstraße 37 · 80339 München
eu-recruiting@stegmann-personal.de

www.stegmann-personal.de
Ein Unternehmen der 7|S| Group.

NIETOLERANCJA GLUTENU

Co szósty człowiek posiada nadwrażliwość na gluten, donoszą naukowcy University of Maryland School of Medicine. Eksperci twierdzą nawet, że dzieci, których matki są wrażliwe na gluten, w wieku dorosłym mają o 50 procent większe ryzyko zachorowania na schizofrenię. Sugerują również częstsze przypadki autyzmu w tej grupie osób. Objawy nietolerancji glutenu często są mylące. Liczba ludzi, którzy cierpią na nietolerancję glutenu, nieustannie powiększa się.

Nietolerancja glutenu zawartego w zbożach występuje w różnych formach, począwszy od alergii przez enteropatię glutenezależną aż do celiakii. Choroba ta prowadzi do podrażnienia, niejednokrotnie i do ciężkich uszkodzeń błony śluzowej jelita cienkiego, a w konsekwencji do zaburzeń we wchłanianiu i trawieniu substancji odżywczych, skutkiem czego jest brak w organizmie substancji witaminowych. Jest to choroba występująca u osób predysponowanych genetycznie, wywołana nadmierną odpowiedzią immunologiczną na grupę białek zbożowych zwanych prolaminami, a dokładniej na pochodzące od nich frakcje: gliadynę w pszenicy, sekalinę w życie, hordeinę w jęczmieniu, aweninę w owsie. Frakcje te noszą wspólną nazwę glutenu, którego szkodliwość zależy od jego struktury, czyli od sekwencji zawartych w nim aminokwasów. Pierwsze objawy nietolerancji glutenu pojawiają się we wczesnym dzieciństwie, pomiędzy 6 miesiącem a 3 rokiem życia, choć możliwe jest też ujawnienie się tej choroby w wieku dojrzałym. Objawy nietolerancji glutenu odzwierciedlają się symptomatycznie w postaci wzdęć, biegunki, swędzenia skóry, utraty na wadze, wymiotów, zahamowania wzrostu, zmiany usposobienia itp. Chorzy zazwyczaj nie zdają sobie sprawy z przyczyny trapiących ich dolegliwości i niejednokrotnie leczeni są w zupełnie innym kierunku. Jak dotychczas medycyna klasyczna nie zna skutecznej terapii i dlatego zaleca zachowanie diety bezglutenowej, dzięki której błony śluzowe jelita cienkiego z czasem regenerują się. Nową metodę leczenia alergii i nietolerancji prezentuje medycyna integracyjna.

Diagnoza nietolerancji glutenu

Rozpoznanie nietolerancji glutenu opiera się na kryteriach klinicznych, histopatologicznych i serologicznych. Badanie kliniczne służy ocenie i analizie stwierdzonych

objawów. Histopatologia jest badaniem pod mikroskopem materiału pobranego od pacjenta w celu rozpoznania i oceny procesu chorobowego. Badanie serologiczne ma na celu stwierdzenie obecności we krwi antygenów oraz przeciwciał. Istotnym elementem postępowania diagnostycznego są badania genetyczne.

Za wystąpieniem choroby przemawia podniesiony poziom przeciwciał, zwłaszcza tych przeciwko transglutaminazie (IgA) śródmięśniowej tzw. endomysium mięśni gładkich (IgA) oraz gliadynie (IgA i IgG), a także mące pszennej (IgE i IgG). Najwyższą wrażliwość dowodową choroby nietolerancyjnej glutenu posiadają przeciwciała IgA przeciwko transglutaminazie. Jednak 11% pacjentów chorych na celiakię ma niedobór IgA, co tym samym sugeruje negatywny wynik badań. Pewność diagnozy daje, obok podwyższonego poziomu przeciwciał, stwierdzenie charakterystycznych zmian morfologicznych w błonie śluzowej jelita cienkiego przez biopsję, czyli pobranie materiału od pacjenta oraz ustąpienie przeciwciał pod wpływem wprowadzenia diety.

Powszechnie dokonuje się rozpoznania nietolerancji glutenu przez test laboratoryjny. Badanie polega na obserwacji krwi pobranej od pacjenta i jej reakcji na jeden z produktów, który może wywoływać nietolerancję.

Pojęcie alergii

Alergia jest nadmierną reakcją systemu odpornościowego na zwykle nieszkodliwe materiały środowiskowe tzw. alergeny, prowadzącą do wystąpienia objawów chorobowych, które manifestują się typowymi symptomami, często wiążącymi się z procesami stanu zapalnego, wyzwolonymi przez odpowiednie mediatory.

Dr Devi Nambudripad, która opracowała technikę eliminacji alergii, określa reakcję alergiczną jako nieodpowiednią odpowiedź systemu odpornościowego na pewne substancje, które najczęściej są niegroźne dla organizmu. Nieodpowiednią reakcję systemu odpornościowego mogą wywołać: pestycydy, pokarmy, witaminy, pyłki traw oraz drzew, kurz domowy, leki czy środki ochrony drewna. Substancje te stają się alergenem przez reakcję naszego organizmu, a przecież w wielu wypadkach nie tylko nie szkodzą naszemu zdrowiu, ale nawet je wspierają. Organizm jednak reaguje na te substancje, wydzielając mediatory reakcji

lek. stom.
Marian Znorowski

alergicznego z całą paletą klasycznych symptomów – od kataru i łzawienia oczu począwszy, poprzez bóle głowy, astmę, bezsenność, bóle, aż do napadów wściekłości czy nawet depresji.

W przypadku, gdy działanie alergenu trwa krótko, organizm wraca do stanu normalnego bez większych zmian. Jednak gdy działanie alergenu jest długotrwałe, jak to ma miejsce w przypadku pokarmu czy medykamentu, które regularnie są dostarczane do organizmu, z czasem – jak twierdzi medycyna chińska – następuje blokada coraz większej liczby kanałów, a z nimi przepływającej przez nie energii życiowej. W miarę upływu czasu pojawiają się symptomy tej czy innej choroby.

Koncept terapeutyczny medycyny integracyjnej

W centrum terapii nietolerancji glutenu Dr. Devi Nambudripad stosowana jest rozwinięta przez nią technika eliminacji alergii. Metoda ta ma na celu zniesienie blokady przepływu energii życiowej wywołanej przez alergię, a w konsekwencji zmianę biochemicznego zapisu dotychczasowej nietolerancji. Osoby po odbytej terapii, reagujące wcześniej alergicznymi, nie przejawiają oznak nietolerancji potraw dotychczas nietolerowanych, a organizm nie produkuje więcej przeciwciał.

Rozwinięta przez Dr. Nambudripad terapia opiera się na obserwacji, że osoby z symptomami alergicznymi pozytywnie reagują na akupunkturę i akupresurę. Metoda przez nią rozwinięta jest kombinacją wiedzy fachowej, własnego doświadczenia oraz różnych systemów zdrowotnych. Zawiera ona elementy medycyny orientalnej, akupunktury (techniki leczenia służącej przywróceniu w organizmie równowagi energii Qi), akupresury (naciskania, względnie masowania określonych miejsc na ciele człowieka w celu pobudzenia przepływu energii), kinezylogii (metody wykrywania za pomocą testu mięśni obecnych w nich blokad i reakcji stresowych oraz ich eliminacji) i alopatii (metody leczenia polegającej na stosowaniu środków wywołujących w organizmie objawy przeciwnie objawom danej choroby).

Terapia składa się z trzech stopni. W pierwszej fazie następuje mobilizacja kręgosłupa i uwolnienie blokowanych korzonków nerwowych. Tego rodzaju blokady powstają nie tylko wskutek przesunięcia się kręgow, ale także wskutek zaistnienia alergenów, czyli impulsów chemicznych. Mobilizacja kręgow prowadzi do zniesienia blokady korzonków nerwowych opuszczających rdzeń kręgowy, co umożliwia wolny przepływ impulsów nerwowych.

Drugi stopień polega na stymulacji specyficznych dla organów punktów akupresury znajdujących się na plecach, a które są objęte blokadą wywołaną przez reakcję alergiczną. Stymulacja punktów na meridianach powoduje wolny przepływ energii w systemie.

Możliwe jest też stosowanie akupunktury, jednak akupresura jest w tym przypadku środkiem standardowym.

Trzeci stopień polega na stymulacji specyficznych punktów akupresury na rękach i nogach w obecności alergenu. Ten stopień terapii nie służy zniesieniu blokady, lecz pobudzeniu systemu meridianów do transportowania energii życiowej, a tym samym wsparciu organizmu w przyjęciu pozytywnych zmian.

Po zakończonej terapii pacjent musi zachować 25-godzinny okres karencji, co oznacza, że przez ten czas nie może być kontaktu z alergenem, który był przedmiotem terapii. Krok ten służy stabilizacji niezakłóconego przepływu energii podczas 24-godzinnej cyklu.

Nietolerancja glutenu wywołuje odpowiedź immunologiczną, innymi słowy, organizm aktywuje reakcję obronną i zaczyna zwalczać własne zdrowe tkanki. Wzmoczone wytwarzanie przeciwciał łączy się z uszkodzeniem ścian jelita, w wyniku czego powstają zakłócenia w przyjmowaniu niezbędnych dla dobrego funkcjonowania organizmu witamin i składników mineralnych. Należy więc je uzupełnić, przede wszystkim przyjmując żelazo, wapń, cynk, magnez, selen i miedź, witaminy, szczególnie tłuszczorozpuszczalne (A, D, E, K), witaminę C, B1, B12, kwas foliowy i aminokwasy. Ważna jest też regeneracja kosmków jelitowych.

Słowo końcowe

Metoda eliminacji alergii nie zdołała dotychczas przekonać wszystkich teoretyków. Jednak wiele osób dotkniętych nietolerancją glutenu czy alergią doznało jej korzystnych skutków, o czym świadczą liczne publikacje. Niewątpliwie konieczne jest powiększanie ilości przypadków eliminacji nietolerancji i dokładna ich analiza, co pozwoli lepiej zrozumieć mechanizm powstania nietolerancji i jej eliminacji.

Otwartym pozostaje pytanie, dlaczego dochodzi do nadmiernej reakcji systemu odpornościowego na białko, które jest pożyteczne i potrzebne dla organizmu. Faktem jest, że system odpornościowy ulega zaburzeniom, a są one spowodowane przez czynniki chorobotwórcze, zanieczyszczenia środowiskowe, kancerogenne faktory, trucizny, chemikalia, stres czy niewyważone odżywianie. Dotychczas brak jest naukowych doniesień o tym, który z tych czynników odgrywa decydującą rolę przy powstaniu nietolerancji glutenu. Przypuszcza się jednak, że zanieczyszczenia środowiska chemicznej natury mają na nas większy wpływ niż dotychczas domniemano. Konieczne są dalsze badania. Stąd tak ważne jest czyste środowisko oraz niezakłócony przepływ energii przez nasze ciało. Dlatego tak ważne jest niezakłócone działanie naszego systemu odpornościowego, którego zharmonizowanie – modulacja, stymulacja lub wyhamowanie – zdaje się być wyzwaniem naszych czasów.

Na pytania odpowiada

dr Marian Znorowski
tel.: 08131/729440; 089/9579500;
praxis@znorowski.com

Stomatolog

dr Marian Znorowski

stomatologia ogólna
stomatologia dziecięca

Am Oberanger 14
85221 Dachau

Tel.: 08131/729 440

www.znorowski.de
praxis@znorowski.com

w szczególności:

ortodoncja	implanty	profilaktyka i estetyka
Akceptujemy EU tymczasową kartę ubezpieczeniową		
pracujemy też w soboty mówimy po polsku 7 minut od S2 do praktyki		

BARBARA-APOTHEKE

Karin Kandziora

Farmaceuta

80798 München
(na rogu Schleißheimer Straße)
Keuslinstraße 17
tel. 089 180 546

U2 Josephplatz

pon. - pt. 8.30 – 18.30 | sob. 8.45 – 14.00

M Ó W I M Y P O P O L S K U

implanty to nasza pasja

Centrum Stomatologii i Implantologii

Monachium – Giesing

Dr. Olaf I. Januszkiewicz
Tegernseer Landstraße 29, 81541 München

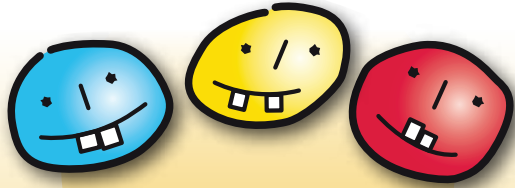
(dojazd: U2 Silberhornstraße)

089 – 652 327 Godziny przyjęć - tylko po wcześniejszym ustaleniu terminu

- Stomatologia zachowawcza i endodoncja
- Pedodoncja
- Periodontologia
- Stomatologia estetyczna
- Ortodoncja
- Protetyka
- Chirurgia
- Implanty
- Wybielanie

młoda entuzjastyczna kadra * doświadczeni stomatolodzy * sympatyczna atmosfera * bezstresowe leczenie zębów

Wir behandeln alle Typen

Ortodoncja
Dr.med. dent Agnieszka Gremminger

Berg-am-Laim-Str. 147, 81673 München Tel. 089/43 10 93 30, Fax 089/43 10 93 32
Riem-Arcaden, Werner Eckert Str. 10, 81829 München Tel. 089/43 57 07 57
Poing, Alte Gruber Str. 6 Tel. 08121/9 95 90 55
info@dr-gremminger.de www.dr-gremminger.de

Dr med. Norbert Karasiński
Specjalista chorób kobiecych i położnictwa

- prowadzenie ciąży
- diagnostyka prenatalna
- leczenie niepłodności-diagnostyka i terapia
- cytologia
- operacje ginekologiczne, plastyczne brzucha i piersi
- oraz operacje miejsc intymnych w Wolfart Klinik

82152 Planegg k. Monachium
Bahnhofstr. 41
tel: 089 / 859 55 59
www.karasinski.de/pl

Godziny przyjęć:
pon-wt-czw 8-12 i 15-18; śr 10-14 i 15:30-19:30;
pt - dzień operacyjny (przyjęcia po wcześniejszym uzgodnieniu terminu)
Dojazd: S6, kierunek Tutzing, ósma stacja od Hauptbahnhof

Dr. med. Adam Konieczny
Specjalista ginekolog i położnik

*z rozszerzoną specjalizacją w zakresie:
„Specjalnej operatywnej ginekologii” i
„Specjalnego położnictwa i perinatologii”
były ordynator w Niemczech i wieloletni adiunkt
Klinik w Heidelbergu i Münster (Westfalia)*

**Marktler Str. 2A
84489 Burghausen
Tel.: 0049 8677 3001**

Operacje ginekologiczne, plastyczne i zabiegi kosmetyczne
Prowadzenie i nadzór ciąży normalnych i patologicznych
Onkologia ginekologiczna i chemioterapia
Diagnostyka i terapia w zakresie ginekologii urologicznej
3D- / 4D – Ultrasonografia
Diagnostyka i terapia niepłodności

Pon.– Pi. 8 – 12 Pon. i Czw. 15 – 18; Wt. 13 – 16

DYSTRYBUCJA PRASY POLSKIEJ NA TERENIE NIEMIEC
Z PEŁNYM PRAWEM ZWROTU EGZEMPLARZY NIESPRZEDANYCH

ADALMAR SPRZEDAŻ HURTOWA PRENUMERATA

**030-77391863
030-77391864**

www.prasa-polska.com

BARDZO TANI REGULARNY TRANSPORT TOWARÓW DO 1,5 TONY Z NIEMIEC DO POLSKI

Szansa dla samotnych

POLSKO-NIEMIECKIE

*Biuro Partnersko-Matrymanialne
z 18-letnim doświadczeniem i dużymi sukcesami*

- * Pomaga Nawiązać Znajomości
- * Poznać Ciekawych Ludzi
- * Zawrzeć Przyjaźń Lub Matrymonium

*Pragniesz zmienić swoje życie,
odnaleźć partnera/partnerkę,
o którym zawsze marzyłeś,
nie czekaj na przypadek,
pomóż swojemu szczęściu i przekonaj się,
jak setki naszych szczęśliwych par,
że naprawdę warto!*

ZADZWOŃ JUŻ DZIŚ!
**TEL. 089-326 00 321
089-326 00 322**

Nasza dewiza:
*Uczciwość - Dyskrekcja
- Profesjonalizm - Skuteczność*

Masz problem z alkoholem?
Skontaktuj się z nami

**Polskojęzyczna Intergrupa
Anonimowych Alkoholików „Bawaria”**

Strona internetowa: www.aabawaria.pl
Adres e-mail: kontakt@aabawaria.pl
Tel. 0151- 45495514

SERWIS KOMPUTEROWY

NAPRAWA
ODWIRUSOWANIE
INSTALACJA
KONFIGURACJA INTERNETU
WIZYTY DOMOWE
STRONY INTERNETOWE

TC IT Service, inż. Tomasz Czarnecki
tel.: 0178/35 33 092 • 089/46 221 363
Monachium, Landsberger Str. 135

SALON KOSMETYCZNY

Oferujemy:

- oczyszczanie twarzy (produkty: nawilżające - odżywcze lub przeciwzmarszczkowe)
- mikrodermabrazja diamentowa
- peeling kawitacyjny
- ultrason (sonoforeza - wprowadzanie ampulki za pomocą ultradźwięków)
- mezoporacja (natychmiastowy „lift efekt.”)
- makijaż Permanentny
- maniküre - Schellack
- pediküre
- henna

Serdecznie Zapraszamy!

Züricher Str. 29
81 476 München
(U3 Forstenrieder Allee)
Tel . 089 7593738
info@beautyimforum.de
www.beautyimforum.de

Lekarz Ogólny-Internista

Feldmann Irena

**Landsberger Straße 497
81241 München**

Telefon: 089/88 14 89
Fax: 089/82020328
feldmann.irena@yahoo.de

STOMATOLOG

dr. medycyny dentystycznej
Katharina Juretzki

Amalienstr. 60
(przy Uniwersytecie)
80799 München

Tel.: 089/39 37 20

Dr. MU Debrecen **Zsuzsanna Linde-Krakowsky**
DERMATOLOG • ALERGOLOG

Viebigplatz 4, 80686 München
tel. 089/573 356; fax 089/578 942

- Hautärztin
- Allergologie
- Venerologie
- Laserchirurgische Behandlung
- Ästhetisch-kosmetische Medizin

Wtorek 9.00-14.00
Czwartek 9.00-14.00
Piątek 9.00-14.00

MÓWIWY PO POLSKU
(lekarz niemieckojęzyczny)

www.dr-linde.de
DŁUGOLETNE DOŚWIADCZENIE W DERMATOLOGII

**Logopädie im Münchner Osten
Terapia mowy**

Terapia wszystkich zaburzeń mowy u dzieci (także przy wielojęzyczności), jak również neurologicznych zaburzeń mowy u dorosłych (Afazja, Dysartria).

TERAPIA MOŻE ODBYWAĆ SIĘ PO NIEMIECKU LUB PO POLSKU
Przyjmujemy pacjentów prywatnych oraz ubezpieczonych we wszystkich kasach chorych

Anna Machowski & Kolleginnen
Teuchertstr. 28, 81829 München
Tel.: 089-189 042 09
Mobil: +49-(0) 179 676 32 72
sprachtherapie_machowski@yahoo.de

Nasz gabinet znajduje się w Kirchtruderingu/am Moosfeld w pobliżu Messestadt Riem

DOJAZD:

- U2 - kierunek Messestadt Ost - stacja Moosfeld
- S4 - kierunek Ebersberg - stacja Trudering
- autobus nr 139 z Messestadt Riem - przystanek Truchthari-Anger

Od wszystkich przystanków i stacji 3-5 min. pieszo

Dr. med. Małgorzata Ritter

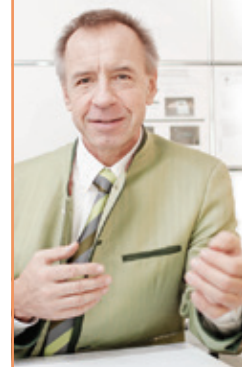
Specjalistka Medycyny Ogólnej | Lekarz domowy i rodzinny | Medycyna Estetyczna

- badania zdrowotne, przedoperacyjne, Labor, EKG, Holter, Sonografia, Spirografia
- badania okresowe kobiet, mężczyzn i młodzieży
- terapia zmarszczek: kwas hialuronowy, botulina
- mezoterapia: wypadanie włosów, bóle stawów

82178 Puchheim
Adenauerstr. 6
Tel. 089/ 80 43 50
Fax 089/ 89 02 09 17
www.arztpraxis-ritter.de

GODZINY PRZYJĘĆ:
pn. - pt. 9.00 – 12.00 oraz pn., wt., czw., 16.00 – 18.00

endokrynologia . chiroterapia (kręgarz) . akupunktura

dr med tymiec
lekarz internista - ogólny

tel.: 089 488 493 • fax: 089 489 21 12

Steinstr. 30 • 81667 München
(S-Bahn) Rosenheimerplatz - (U-Bahn) Max-Weber-Platz

Dr. med. Marian Tymiec

Chorwacja

– złodziejka naszych serc

Dubrownik, Dalmacja

Wyspa Korcula

zdjęcia i tekst: ANNA DUDA

Park Narodowy, Plitwickie Jeziora

Napisanie relacji z naszej rodzinnej wyprawy do Chorwacji wydaje mi się prawie tak samo trudne jak wcześniejsze planowanie atrakcji tam na miejscu. Zarówno w jednym, jak i w drugim przypadku powód jest jeden: Chorwacja jest zbyt piękna!

Zbyt wiele jest tam urokliwych miejsc, żeby podczas jednego urlopu choć większość z nich zobaczyć i zbyt wiele jest później pięknych wspomnień, by choć ich skrawek zamknąć w jednym krótkim artykule. Każda właściwie jej część jest piękna. Obojętnie, czy wybierzemy Istrię, Riwierę Makarską, Dalmację, czy wreszcie którąś z 1185 wysp, czeka na nas mnóstwo cudownych krajobrazów i nasyconych wspaniałą architekturą miasteczek. Kumulacja tylu niesamowitych widoków na obszarze niezbyt przecież wielkiego kraju powoduje, że Chorwacja kradnie nasze serca, na zawsze i bez reszty.

- * JEŚLI więc w równym stopniu kochasz morze i góry
- * JEŚLI uwielbiasz dziewiczą przyrodę, gdzie ciszę łączy jedynie szum potoków lub ryk spektakularnych wodospadów
- * JEŚLI nie umiesz przejść obojętnie obok dziedzictwa UNESCO, zarówno przyrodniczego w parkach narodowych, jak i kulturowego w miastach
- * JEŚLI kochasz wschody i zachody słońca z morzem i górami w tle, gaje oliwne, winnice na wzgórzach czy senne wioski
- * JEŚLI „nie przeszkadzają” Ci w tym wszystkim znakomite wakacyjne kurorty z promenadami wzdłuż morza, ciągnącymi się aż do nieba
- * JEŚLI w końcu cenisz różnorodność, a nie lubisz się ograniczać
- * a przede wszystkim, JEŚLI nie jedziesz jedynie po to, by leżeć na plaży

TO CHORWACJA JEST DLA CIEBIE!

My kochamy to wszystko naraz i w odpowiednich dla nas proporcjach.

Uwielbiamy też robić zdjęcia, a Chorwacja to istny raj dla fotografów. To nimi najbardziej próbuję potem na blogu „opowiedzieć” jak było, dlatego słów nie trzeba wiele, bo w przypadku podróży to właśnie obrazy są największym nośnikiem wrażeń i wspomnień. Fotografowanie to obok podróżowania druga moja pasja, a ostatnio także praca – sprzedaż fotografii oraz zdjęć stockowych w międzynarodowym banku zdjęć. Oferta sprzedaży (również zdjęć z pięknych Niemiec), ale także porady dla tych, którzy też chcieliby spróbować sprzedawać swoje zdjęcia, znajdują się na moim blogu.

Zdaję sobie sprawę z tego, że nasze dwutygodniowe chorwackie wakacje, spędzone w kilku różnych regionach kraju, od północy aż po samo południe, w kilku różnych hotelach/mieszkaniach – ponad 3000 kilometrów łądem i morzem, górą i doliną; tysiące zdjęć i jeszcze więcej przeżyć – nie jest łatwo w pełni zrelacjonować, dlatego robię to w odcinkach. Już są: chorwackie Monte Carlo, czyli Opatija na Istrii, Park Narodowy Plitwickie Jeziora, czyli prawdziwy raj na ziemi, oraz uroczy i historyczny Trogir. W trakcie tworzenia są pozostałe miejsca: Riwiera Makarska, Dubrownik i Dalmacja, półwysep Peljesac i Orebic, wyspa Korcula, Zadar, Crikvenica oraz wyspa Krk.

Serdecznie zapraszam do czytania i oglądania mojego bloga [FotoreiseMania.blogspot.de](http://fotoreisemania.blogspot.de)

<http://fotoreisemania.blogspot.de>

Ogrody zimowe

symbioza domu z ogrodem

- ogrody zimowe •
- zadaszenia tarasów •
- nietypowe konstrukcje przestrzenne •
- fasady szklane •
- rolety i markizy •
- drzwi harmonijkowe i przesuwane •
- okna i drzwi z PCV i aluminium •

- wysoka jakość produktów
- dogodne terminy
- atrakcyjne ceny
- realizacje w na terenie całej UE

Fabryka Ogrodów Zimowych Almont System

43-356 Bujaków, ul. Bielska 3

tel./fax: 0048 33 814 41 59

fax: 0048 33 821 10 12

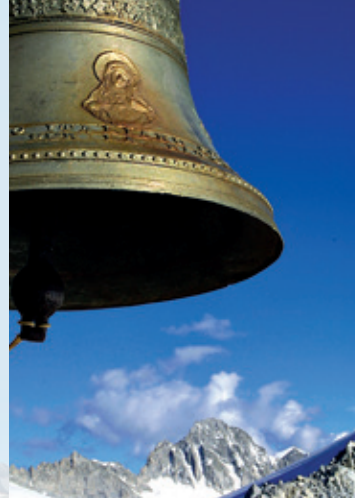
e-mail: ogrodyzimowe@almontsystem.pl
www.almontsystem.pl

rok założenia firmy 1996

pomiar & produkcja & transport & montaż

Trawerssem po lodowcu ŚWIAT LODU

Pięć tysięcy kilometrów szlaków. Brzmi kusząco? Taka długość i różnorodność tras zadowoli nawet najbardziej wymagających turystów odwiedzających włoski region Trentino. Choć może to nie najszybszy sposób na poznanie całej prowincji, odkrywanie jej najpiękniejszych zakątków, kawałek po kawałku, z pewnością jest jedną z najprzyjemniejszych form aktywnego wypoczynku.

Trekking wysokogórski staje się w ostatnich latach coraz bardziej popularną formą aktywnego spędzania urlopu czy wakacji. Dla ludzi żyjących na co dzień w komfortowych warunkach cywilizacji jest on niejednokrotnie czymś więcej niż tylko oderwaniem się od codziennego wygodnego trybu życia. Wybierając się w mniej popularne, dzikie rejony górskie, mamy szansę na bezpośredni kontakt z naturą, na sprawdzenie się w różnych nieoczekiwanych sytuacjach i oczywiście na przygodę. Jednak trekking w Trentino to nie tylko wysiłek fizyczny – na koniec intensywnego dnia zawsze możemy liczyć na pełen relaksu wieczór w górskim schronisku, przy lampce dobrego wina i smakowitych lokalnych specjach.

Lodowa pustynia

Trzydniową przygodę we włoskich Dolomitach rozpoczynam u podnóża włoskiego lodowca Pressena w miejscowości Passo Tonale, która położona jest na wysokości 1882 m n.p.m. Zimą miejscowość ta jest narcyjską mekką, kiedy byłem tutaj w lutym, widziałem wielu Polaków. Jest jednak środek lata, a ja upodobałem sobie górska wędrówkę – tak zwany trawers po tutejszych lodowcach. Jest nas w sumie osiemnaście osób i zostaliśmy podzieleni na kilka grup. Przewodnikiem mojej grupy jest Armando. Jak sam siebie określa, nie jest ani Włochem, ani Austriakiem – po prostu Tyrolczykiem. Jesteśmy wyposażeni w najpotrzebniejszy sprzęt do trawersu po lodowcach. Każdy z nas ma przy sobie uprząż, która po pewnym czasie staje się niezbędna, mamy też czekany i oczywiście raki, które zakładamy na nasze buty, będąc już na lodzie. Pomimo tego,

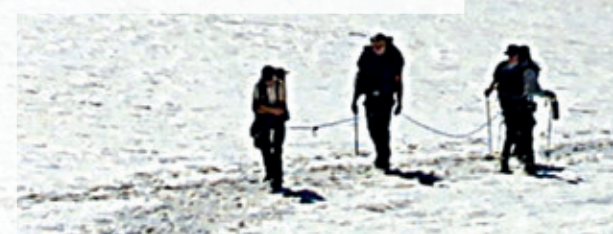
że szlaki są czytelnie oznakowane i idziemy z przewodnikiem, wcześniej zaopatrzyłem się w mapę regionu, ściągnąłem na smartfon parametry GPS i aplikacje ułatwiające poruszanie się w górskim terenie.

Nim jednak dotrzemy do prawdziwego lodowca, czeka nas prawie czterogodzinna wspinaczka. Pogoda wspaniała, niebo wręcz bezchmurne, a do tego niezapomniane widoki lodowców w masywie Adamello oraz mijane co chwilę ciemnoniebieskie jeziora. Przed nami zaczyna się lodowcowa pustynia i prawdziwa górska przygoda. Jesteśmy związani liną i podążamy za naszym tyrolskim przewodnikiem. Armando ostrzega nas kilkakrotnie, aby starać się chodzić po jego śladach – jest to niezmiernie trudne i co jakiś czas ktoś z nas wpada po kolana lub po pas w szczeliny lodowcowe. Grubość lodu osiąga ponoć nawet 100 metrów, ale o tej porze roku szczeliny nie bywają zbyt głębokie. Na nasze szczęście. Mimo wysokości ponad 3000 m n.p.m. jest stosunkowo ciepło, najbardziej dokucza słońce odbijające się od lodowcowej pustyni, no i oczywiście dające się we znaki zmęczenie. Późnym popołudniem zauważamy gdzieś daleko niepozorny budynek. Docieramy do naszego schroniska, gdzie czeka na nas kolacja oraz nocleg.

Lobbia Alta i jego szacowni goście

Schronisko „Lobbia Alta” położone jest na wysokości 3035 m n.p.m., a zaopatrywane jest raz w miesiącu przez śmigłowiec. Na miejscu czeka wzruszająca niespodzianka. W lipcu 1984 roku w tym właśnie schronisku spędził

swój letni urlop Papież Jan Paweł II, jakże kochający góry. Towarzyszem jego wyprawy we włoskie Dolomity był m.in. ówczesny prezydent Włoch Alessandro Pertini. Dotarli wówczas śmigłowcem do schroniska „Lobbia Alta”, leżącym na wysokości 3035 m n.p.m., a na stok wjechali ratnikiem, po włosku zwanym „śnieżnym kotem”. Podczas naszej kolacji właściciel schroniska Franco Zani wspominał odwiedzin tego niezapomnianego gościa. „Po czterech godzinach zjazdów, przy obiedzie Papież oświadczył: «Po raz pierwszy zdarzyło mi się jeździć na nartach w lipcu».

Po krótkim odpoczynku ponownie wyruszył na narty. Zjeżdżał do godziny 19.00, potem usiadł na ławeczce przed schroniskiem i odmówił brewiarz. Papież często po dwóch lub trzech zakrętach, zgodnie ze swoim starym zwyczajem, zatrzymywał się bez ruchu na kilka minut, patrzył na góry, na lodowiec, na zachodzące słońce – wspomina Franco Zani. Kilka dni później Papież odprawił mszę, podczas której mówił do leśników i ludzi gór o pięknie przyrody. Poświęcił także monumentalny ołtarz granitowy, wzniesiony na grani zwanej Cresta Croce, na wysokości 3278 m n.p.m. Przed kilku laty ci sami ludzie gór postanowili uczcić rocznicę pontyfikatu Jana Pawła II, umieszczając obok ołtarza pięciometrowy granitowy krzyż, ważący 3,5 tony, oraz nazywając imieniem Papieża jeden ze szczytów masywu. Podczas naszego wieczornego spotkania wielokrotnie wspomniano jeszcze Papieża. Ogromną sensację w lipcu 1988 roku wywołała informacja o zdobyciu przez Papieża szczytu Peralba, liczącego 2693 m n.p.m. Podejście na ten szczyt jest bardzo trudne, wymaga wręcz elementów wspinaczki. Kiedy proponowano Papieżowi, aby się wycofał, odpowiedział: „Spójrzcie na ten krzyż na szczycie. Tam jest nasz cel”. Kiedy Papież już dotarł na szczyt, objął krzyż i ucałował. Wpisał się do księgi pamiątkowej. Od tego dnia jest to najcenniejsza księga Alp.

Przed nami nocleg na wysokości 3035 m n.p.m. i perspektywa porannego wstawania. Warunki dosyć spartańskie, a o wymarzonej kąpeli nie ma nawet mowy. Jutro ruszamy o godzinie szóstej rano, aby na czas dotrzeć

do kolejnego schroniska. Poranek wita nas zimnem i mgłą. Ostatnie spojrzenie na „Lobbia Alta” – przed nami sześć godzin marszu bardzo męczącego, wręcz wyczerpującego. Po drodze kilka przerw. Podziwiamy między innymi armaty, które pamiętają okres I wojny światowej, kiedy to również w tak wysokich górach trwały walki pomiędzy Włochami i Austriakami. Schodzimy coraz niżej, lód i śnieg zamieniają się powoli w rwące potoki, które „przemaczają” moje ponoć nieprzemakalne buty. Prawie o zmierzchu, po granitowych schodach budowanych przez włoskich żołnierzy w czasie I wojny światowej, docieramy do schroniska „Care Alto d'Ongari” położonego na wysokości 2459 m n.p.m. Wreszcie istnieje możliwość kąpeli i, co ciekawe, tuż po godzinie 22.00 wszyscy leżymy w łóżkach w olbrzymiej sali noclegowej przeznaczonej dla amatorów górskich wędrówek. Jesteśmy tak zmęczeni, że nawet nikt nie ma ochoty na wieczorne wspomnianie „lodowcowych przeżyć”.

Ostatnie zejście

Ostatni dzień to czterogodzinne zejście w okolicy uroczej miejscowości Pinzollo. Zanim jednak tam dotrzemy „degustujemy” wspaniałe widoki włoskich Dolomitów. Jesteśmy zmuszeni kilkakrotnie pokonywać rwące potoki po tak zwanych „himalajskich mostach”, czyli po przeciągniętych dwóch linach. Dla niektórych nie było to łatwe zadanie, a tym samym przysparzało nam wszystkim wielu emocji. Pod

sam koniec dopadła nas prawdziwa górska burza – w pełni przemoczeni dochodzimy do celu. Za nami dwudniowy trawers po niezapomnianej lodowcowej pustyni, która na długo pozostanie w mojej pamięci.

SINDBAD

TICKET CENTER

ZAPRASZAMY DO NASZEGO BIURA

ZOB an der Hackerbrücke

Einkaufspassage • Hackerbrücke 4-6 • 80335 München

☎ 089/54 54 89 89 ☎ 089/55 07 77 57

E-Mail: muenchen@sindbad-gmbh.de

SET
Supreme
Engagement
Time

PRACA W NIEMCZECH

ze znajomością języka niemieckiego

ELEKTRYK

- doświadczenie w instalacjach elektrycznych
- aktualne uprawnienia SEP

OPERATOR WÓZKA WIDŁOWEGO

- uprawnienia na wózki widłowe i doświadczenie (niski i/lub wysoki skład)
- doświadczenie w pracach magazynowych (załadunek, rozładunek itp.)

KOMISJONER/MAGAZYNIER

- doświadczenie w pracach magazynowych (realizacja zamówień, pakowanie, załadunek, rozładunek)

PAKOWACZKA

- doświadczenie w pracach produkcyjnych

PAKOWACZ MIĘSA

- doświadczenie w branży mięsnej

I WIELE INNYCH...

bez znajomości języka niemieckiego

OBŚŁUGA MASZYN MYJĄCEJ

- doświadczenie w pracach magazynowych i/lub produkcyjnych
- praca przy myciu kontenerów logistycznych
- mile widziane auto do dyspozycji

ul. Podgórna 5a 61-829 Poznań, tel. +48 61 855 19 60, mail: niemcy@mondi-polska.pl

www.mondi-polska.pl

TŁUMACZ PRZYSIĘGŁY

języka polskiego i niemieckiego

- wieloletnie doświadczenie
- teksty ekonomiczne, prawnicze, urzędowe
- świadectwa i inne dokumenty
- uwierzytelnienia
- tłumaczenia ustne

Anna Reißig

Altstadt 105, 84028 LANDSHUT

Tel./Fax: 0871 / 97 50 44 59

Mobil: 0170 / 2 44 09 69

E-Mail: anna.reissig@t-online.de

www.polnisch-niemiecki.com

SZKOŁA JĘZYKOWA & BIURO TŁUMACZEŃ

- kursy językowe: niemiecki, angielski, włoski, hiszpański i inne
- różnorodne formy kursów
- specjalne oferty dla firm
- tłumaczenia

NASZYM CELEM JEST ZREALIZOWANIE PAŃSTWA CELÓW!

SYCHer Sprachen Sprechen · M.A. Aneta Sych · Dachauer Straße 178 · 80992 München
www.sych-sprachdienstleistungen.de · Tel. +49 (0)89-14 90 39 58 lub +49 (0)172-7 86 94 59

Salon Fryzjerski Magda

SERDECZNIE
ZAPRASZA
PANIE
I PANÓW

od wtorku do piątku w godz. 9:30-18:00
oraz w soboty w godz. 9:30-16:00

Tel.: 089 / 260 26 202

Herzog-Wilhelm-Str. 25, 80331 München

↑ UWAGA: NOWY ADRES!!!!

POLSKI SALON FRYZJERSKI

Eugeniusz Ochmann

www.salon-ochmann.de

Landsbergerstr. 12
80339 Muenchen
tel: 089/5023146
Tram. 18 i 19 Holzapfelstr.
(przed salonem)

DLA PANI

Strzyżenie od 15€

Balejage od 35€

Pasemka od 25€

DLA PANA

Strzyżenie od 13€

Mycie, strzyżenie,

woda do włosów,

masaż od 19€

Wiola, Renata, Anna, Konrad, Dawid, Eugeniusz
Zapraszają: pn-pt 9-19, sob 9-15

MAREK PROROK

Polskie ślady w MONACHIUM

Wielu z nas spędza szmat czasu w bawarskiej metropolii. Spacerując bądź też tylko przemierzając się w innych celach, przemierzamy ogromne przestrzenie grodu nad Izarą i nie przypuszczamy nawet, że w tym odległym od naszej Ojczyzny mieście znajduje się wiele miejsc, które różnymi wydarzeniami wplotły się w zawiłą historię Rzeczypospolitej.

Trudne dylematy polsko-ukraińskiej historii

Co prawda Monachium leży daleko od Polski i Ukrainy, ale zawiłości historyczne sprawiły, że również tutaj miały miejsce wydarzenia symbolicznie związane z problematyką polsko-ukraińskich stosunków. W dniu 15 października 1959 roku na klatce schodowej budynku położonego przy monachijskiej Kreittmayrstraße 7 (zdjęcie) zginął, w wyniku zamachu, Stepan Bandera. Zamachu dokonało radzieckie KGB rękami swojego agenta Bohdana Staszynskiego.

Kim był Stepan Bandera?

Dla części Ukraińców to bohater narodowy, który za wolną Ukrainę przesiedział wiele lat w polskim więzieniu i w nazistowskim obozie koncentracyjnym, zaś dla większości Polaków to kat i morderca, ponoszący moralną odpowiedzialność za rzeź wołyńską i eksterminację ludności cywilnej na Kresach Rzeczypospolitej. Bez wątpienia był ukraińskim działaczem niepodległościowym o skrajnie nacjonalistycznych, wręcz faszystowskich poglądach. Od młodych lat związany był z ukraińskimi organizacjami niepodległościowymi, by ostatecznie stanąć na czele jednej z frakcji Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów, nazwanej od jego nazwiska „banderowcami”. Był pomysłodawcą i głównym organizatorem działalności terrorystycznej prowadzonej przez OUN w latach trzydziestych ubiegłego wieku. Ofiarami preferowanego przez Banderego terrorku indywidualnego byli nie tylko funkcjonariusze Państwa Polskiego, ale również Polacy i Ukraińcy szukający wzajemnego porozumienia.

Za zorganizowanie zamachu na ministra spraw wewnętrznych Bronisława Pierackiego Bandera został skazany w dniu 13 stycznia 1936 roku na karę śmierci, którą zamieniono w wyniku amnestii na dożywotnie więzienie. Z więzienia w Twierdzy Brzeskiej został zwolniony w czasie kampanii wrześniowej w 1939 roku. W dniu 30 czerwca 1941 roku po wybuchu wojny hitlerowsko-sowieckiej ogłosił we Lwowie akt niepodległości Ukrainy, powołując równocześnie rząd ukraiński. Zarówno on, jak i cały skład rządu zostali aresztowani przez hitlerowców. Bandera został umieszczony w obozie koncentracyjnym w Sachsenhausen, gdzie przebywał do

Budynek, w którym zamordowano Bandere.

września 1944 roku. Jego dwaj młodsi bracia, Wasyl i Ołeksandr, zostali zamordowani w KL Auschwitz w 1942 roku. Po wojnie swoją działalność kontynuował w Monachium, korzystając z wydatnej pomocy służb wywiadowczych Wielkiej Brytanii. Po śmierci został pochowany na Monachijskiej nekropolii „Waldfriedhof” (Sektion 043, Nummer 10). Miejsce jego pochówku stało się obiektem licznych pielgrzymek ukraińskich nacjonalistów.

Trudne dziedzictwo dla współczesnych Polaków i Ukraińców

W wyniku I wojny światowej odrodzona Polska objęła znaczne terytoria zamieszkałe przez ludność ukraińską. W tej bardzo delikatnej sytuacji narodowościowo-etnicznej szczególnego znaczenia nabrała polityka narodowościowa państwa polskiego w latach międzywojennych. Należy jednoznacznie stwierdzić, że daleka była ona od liberalizmu narodowego czy choćby neutralności narodowej. Niezwykle dużo zła wyrządziła „akcja umacniania polskości”, polegająca na przymusowej rekatolizacji prawosławnych. Poza zmuszaniem do przejścia na nowy obrządek bizantyjsko-słowiański zwany „neunią”, dopuszczono się wyjątkowego barbarzyństwa, jakim było fizyczne niszczenie przez wojsko, policję i lokalną administrację świątyń prawosławnych. Przez cały okres II wojny światowej dochodziło do krwawych walk polsko-ukraińskich, ale antypolska akcja na Wołyniu i w Galicji Wschodniej w latach 1943-44 była wyjątkowo krwawa i skalę przemocy w stosunkach polsko-ukraińskich nakręciła do maksimum. Szczególnym wyróżnikiem opisywanej akcji było dążenie do wymordowania wszystkich Polaków, bez względu na płeć czy wiek, oraz okrucieństwo i tortury stosowane nawet wobec najbardziej bezbronnym i słabych, czyli dzieci. Od tego momentu fala wzajemnych represji przybrała niespotykane rozmiary, a stosowanie prawa odwetu i zasady odpowiedzialności zbiorowej było powszechne. W wyniku wydarzeń na Wołyniu rozpoczęły się polskie działania odwetowe na terenie Chełmszczyzny i Galicji Wschodniej. W ten klimat wpisały się powojenna

„Akcja Wisła” i utworzenie obozu dla Ukraińców w Jaworznie. Opisywany okres historii stosunków polsko-ukraińskich przyniósł nie tylko wiele ofiar, bezmiar ludzkich cierpień, ale spowodował powstanie tragicznych stereotypów, do dzisiaj bardzo popularnych w obydwu krajach. Są to stereotypy Ukraińca rezuna i Polaka szowinisty. W świadomości obu narodów wciąż występuje bardzo niepokojąca tendencja do utożsamiania sprawców poszczególnych wydarzeń z całym narodem. Mówiąc o stosunkach polsko-niemieckich używamy określeń: hitlerowcy, gestapowcy, faszyci. W rozmowach o stosunkach polsko-ukraińskich – co gorsza, również w historiografii i podręcznikach szkolnych (i to po obu stronach granicy) – powszechnie używa się określeń: w Polsce – „Ukraińcy mordowali”, a na Ukrainie – „Polacy mordowali”. Niewskazywanie rzeczywistych sprawców i operowanie ogólnymi pojęciami odnoszącymi się do całego narodu wywołuje uczucia nienawiści i nieufności.

Co dalej?

Nie ulega wątpliwości, że konieczna jest szeroka akcja edukacyjna zarówno w społeczeństwie polskim, jak i ukraińskim. My, Polacy, jako naród ze znacznie dłuższym doświadczeniem państwowym i z o wiele lepiej ukształtowanymi mechanizmami demokratycznymi powinniśmy dać dobry przykład i jako pierwsi rozpocząć odpowiednie działania. Myślę, że wsparcie, jakiego rząd i obywatele Rzeczypospolitej udzielają – na różnych płaszczyznach – odradzającej się prawdziwie niezależnej ukraińskiej państwowości, a także to, że Ukraińcy osiedlają się w naszym kraju w poszukiwaniu pracy, kładą mocne podwaliny pod budowę nowych stosunków pomiędzy naszymi narodami.

Herzliche Einladung

www.Mariola-Kuenstleragentur.de

The Mystery of Mountain Landscapes

Internationale Kunstausstellung im Alten Pfandhaus Köln

Altes Pfandhaus
Kartäuserwall 20
50678 Köln

Vernissage: Freitag, 16. Oktober 2015, 18.00 Uhr

Begrüßung: Dieter Tiedemann

Einführung: Mariola Heinrich

Axel Vorberg

Vorstellung der Benefizveranstaltung der DAV Sektion Rheinland-Köln e.V.

Verkauf von Bildern zugunsten von Happy Children e.V. in Nepal

Ausstellungsdauer: 16. - 18. Oktober 2015

16. Oktober, 16 - 20 Uhr

17. Oktober, 14 - 20 Uhr

18. Oktober, 12 - 19 Uhr

Künstler:

Conny Roßkamp, Deutschland

Karmen Kozar Podvorec, Kroatien

Manuela Lutz, Deutschland

Maria Niedzwiedz-Suchonska, Polen

Sibylle Hüßon, Deutschland

Deutscher Alpenverein

Sektion
Rheinland **Köln**

Happy Children e.V.

POLSKA DYSKOTEKA W MONACHIUM

ZAPRASZA W KAŻDĄ SOBOTĘ
OD GODZ. 22:00
DWA PARKIETY, TARAS LETNI

SALA DUŻA SALA CLUBOWA
DJ VALDI DJ FREE

TANEZNE HITY Z POLSKI I ŚWIATA ELECTRO AND TRANCE

TYLKO U NAS 100%
POLSKA ATMOSFERA

WSZYSTKIE PANIE WSTĘP WOLNY
(DO GODZ. 23:00)

TYSKIE

www.pl1-club.de Info. 017670095166
81671 MÜNCHEN FRIEDENSTR.10 **S U** Ostbahnhof

XX. Polsko-Niemiecki Festiwal Kultury

Razem we Wspólnej Europie Monachium 2015

Patronat Honorowy:
Burmistrz Miasta Monachium Dieter Reiter

Koncert galowy

Sobota, 19 września, godz. 18.00

WSTĘP WOLNY!

Sala: Anton - Fingerle - Bildungszentrum,
Monachium Giesing, Schliersestr. 47 (S,U2)

W spotkaniach i koncertach festiwalowych weźmie udział ponad
200 młodych artystów z Polski i z Niemiec, między innymi:
wielokrotni mistrzowie Polski,
Europy i Świata w tańcu nowoczesnym
i Hip-Hopie, laureaci prestiżowych festiwali wokalnych,
finaliści popularnych programów telewizyjnych i wielu innych...

IMPREZY TOWARZYSZĄCE:

Finał Polsko - Niemieckiego Konkursu Piosenki

Piątek, 18 września, godz. 18.00

Sala: Anton - Fingerle - Bildungszentrum, Monachium, Schliersestr. 47

Udział polskiej reprezentacji w Paradzie Folkloru - Oktoberfest 2015

Niedziela, 20 września

Relacja w TV ZDF godz. 10.00 - 12.00

Polskę reprezentować będzie młodzież z zespołów polskich i polonijnych

Projekt i kierownictwo artystyczne: dr Elżbieta Zawadzka

Organizacja: Stowarzyszenie Polonia e.V. w Monachium

Tel. 089 63 74 174

www.festivalpolonia.com

Projekt realizowany dzięki wsparciu Rządu Federalnego ds. Kultury i Mediów, Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej, Stowarzyszenia Wspólnota Polska ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie i Kancelarii Kraju Związkowego Bawarii.

Der Beauftragte der Bundesregierung
für Kultur und Medien

mojemiesto
www.mm-gazeta.de

Polonia Viva **SINDBAD**

daria nadoleka

Ukończyła orłowskie Liceum Plastyczne, studiowała na Europejskiej Akademii Sztuk i gdańskiej Akademii Sztuk Pięknych. Wiele wystawia, angażuje się w rozwijanie plastycznych talentów uzdolnionych w tym kierunku dzieci. Mieszka w Bawarii.

MOTTO
na dziś

Gołębiemu sercu nie musi towarzyszyć ptasi mózdzek. (Józef Bułatowicz)

Z przymrużeniem
oka

Moi kochani, dziś naszło mnie, żeby podzielić się z Wami kilkoma problemami zza sceny i bynajmniej nie są to problemy jedynie artystów.

Ponieważ zawsze nowo zatrudnieni w programach chcą za wszelką cenę udowodnić swoją wielkość, przydatność i talent... sytuacje bywają czasem komiczno-kosmiczne, bo... skarżą.... A niestety, skargi nie zawsze trafiają bezpośrednio do osoby zainteresowanej, tzn. trafiają one do niej, ale poprzez osoby trzecie, piąte etc... a wtedy zazwyczaj problem, który był błahostką, okazuje się potworem, wielką kulą śnieżną, pękniętą tamą z hektolitrami zalewającej nas wody, i to niekoniecznie świeżej i orzeźwiającej.

A sytuację można było jeszcze uratować na poziomie „on powiedział o mnie to, o nim tamto, a o Tobie powiedział tak”. Jednakże już za moment tetryk rozjemca podchwytuje: „o mnie powiedział? Jak to, przecież mówił o Tobie..?! A teraz też gada na mnie? To ja Ci powiem, że on też takie rzeczy mówi!”... Na co kolejna osoba mówi: „to ja jeszcze dodam, że...”.

I w ten niesamowity sposób powstają „legendy polskie”... I już są zapisane, nie da się ich zmienić, nie da się niczego naprawić.

Podsumowując... Jednak nasi dziadkowie mieli rację, gdy mówili, że milczenie złotem jest, a kto pod kim dołki kopie, ten sam w nie wpada.

Jak mówi dobry kawał: A i tak to kobiety wiedzą najwięcej o pokoju, bo go przed chwilą sprzątały.)

KĄCIK MUZYCZNY Agnieszki HEKIERT

Agnieszka Hekiert

www.hekiert.com

- wokalistka jazzowa, czynnie działająca na scenie europejskiej. W Polsce jest jednym z najlepszych vocal coach'ów (trenerów śpiewu) pracujących z młodymi, zdolnymi wokalistami w programach *Mam Talent*, *X-Factor*, *Fabryka Gwiazd* (2008), *My Camp Rock II* (2010), a obecnie *Tvoja Twarz Brzmi Znamo*. W 2012 ukazała się nowa płyta Agnieszki „Stories” nakładem Universal Music Polska (dostępna w iTunes i dobrych sklepach muzycznych).

Co, gdzie, kiedy?

MONACHIUM

WRZESIEŃ | PAŹDZIERNIK

11.09.2015	18:00	Nauka gry w brydża. Brydż towarzyski i sportowy w Klubie Brydżowym przy Stowarzyszeniu Polsko-Niemieckim „LECH” e.V. Miejsce: Dominikuszentrum, Hildegard-von-Bingen-Anger 1-3, informacje: Jadwiga Suchocka, tel.: 089/ 201 12 70 (www.bezatu.de). Kolejne spotkania: 11.09.2015, 25.09.2015, 09.10.2015, 23.10.2015 Uwaga miłośnicy dwóch kółek! W ramach naszego klubu wyłoniła się samoorganizująca się grupa entuzjastów wycieczek rowerowych. Zapraszamy wszystkich chętnych – oczywiście niekoniecznie brydżystów.
18.09.2015	18:00	XX Polsko-Niemiecki Festiwal Kultury. Finał Polsko-Niemieckiego Konkursu Piosenki. Sala Anton-Fingerle-Bildungszentrum, Monachium, Schlierseestr. 47
19.09.2015		Początek roku szkolnego w Szkolnym Punkcie Konsultacyjnym im. Tadeusza Chciuka-Celta w budynku szkoły przy Balanstr. 208; informacje o szkole na stronie internetowej www.polska-szkola-monachium.info
19.09.2015	18:00	XX Polsko-Niemiecki Festiwal Kultury. Koncert galowy. Sala Anton-Fingerle-Bildungszentrum, Monachium, Schlierseestr. 47
19.09-9.10.2015		Oktoberfest, Theresienweise. Uwaga! Dni rodzinne (niższe ceny na przekąski, karuzele itp.) we wtorki, 22.09 i 29.09
20.09.2015	10.00 – 12.00	XX Polsko-Niemiecki Festiwal Kultury. Polacy w Paradyzie Folkloru – Oktoberfest 2015. Relacja w TV ZDF
28.09.2015	19:30	Kriegsbeziehungen – Intimität, Gewalt und Prostitution im besetzten Polen 1939 bis 1945, Referentin Maren Röger; Hansa Haus in München, Brienerstr. 39a (Rgb)
14.11.2015	18:00	Koncert galowy z okazji 20-lecia Polsko-Niemieckiego Festiwalu Kultury – „Razem we Wspólnej Europie” KUZNIA TALENTÓW – MONACHIUM 2015; sala: Anton-Fingerle-Bildungszentrum Monachium Giesing, Schlierseestr. 47 (S, U2)

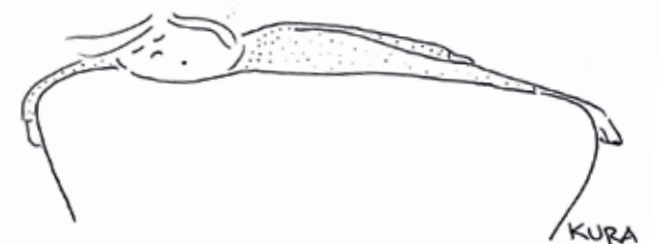
Polecamy stronę Deutsch-Polnische Gesellschaft e.V. (Towarzystwo Niemiecko-Polskie Monachium) z aktualnymi terminami (www.dpgm.de)

Zalecamy sprawdzenie terminów u organizatora.

JUTRO SOBOTA.
ZAJMĘ SIĘ DZIEĆMI,
A TY SPĘTNIJ JAKIEŚ
SWOJE MARZENIE.

www.kura-kura.pl

KURA

Sekunden entscheiden

czyli **STAWKA WIĘKSZA NIŻ ŻYCIE** po niemiecku

„Janek-23 sendet wieder!“ –
słyszmy pod koniec
pierwszego odcinka
serialu, który Niemcy
określili gatunkowo
jako thriller wojenny,
a głównego bohatera,
Staszka Kolickiego
vel Hansa Klossa
o kryptonimie J-23, nazwali
„czerwonym Bondem”.
Niemiecka wersja filmu
podbiła również serca
obywateli NRD
pod koniec
lat sześćdziesiątych
ubiegłego wieku.

Jak wiadomo, Niemcy stosują dubbing do zagranicznych filmów, więc i w „*Sekunden entscheiden*” polscy aktorzy mają podłożone niemieckie głosy. Niektóre brzmia dość podobnie, np. niemal identyczne otrzymali Emil Karewicz i Halina Kossobudzka. Co do głosu Hansa Klossa, ma w niemieckiej wersji nieco niższą barwę. W synchronizacji często występują luki. Bywa, że postacie na ekranie prowadzą dialog po niemiecku, który nagle zostaje przerwany i pojawia się oryginalna, polska wersja, opatrzona niemieckimi napisami. Większość Niemców uważa to za irytujące. Polacy, którzy oglądali serial na YouTube twierdzą, że bohaterowie polscy i niemieccy powinni mówić w swoich językach. Gdyby twórcy filmu zdecydowali się na wersję poprawną językowo, musieliby wziąć pod uwagę, że w serialu występują też Rosjanie, Turcy („*Café Rosé*”), Francuzi („*Hasło*”) i Anglicy („*Bez instrukcji*”).

W 1969 r. widzowie w NRD mieli możliwość obejrzenia w telewizji wszystkich odcinków „*Stawki...*” z wyjątkiem „*Bez instrukcji*”. Cenzura nie dopuściła go do emisji tłumacząc, że część akcji rozgrywa się w Londynie, a główny bohater podejmuje współpracę z Anglikami. Nie jest to do końca trafne spostrzeżenie, bo agentowi J-23, mimo że działa bez tytułowej instrukcji, udaje się przechrzyć zarówno Niemców, jak i Anglików,

którzy prowadzą grę między sobą. Wyżej wymieniony odcinek (niem. „*Ohne Anweisung*”) został później dołączony do całości, jako całkowicie zsynchronizowany; nie pada tam ani jedno słowo po polsku.

Bei mir lass du die Kunststücke, Brunner!

...czyli „*takie sztuczki nie ze mną, Brunner!*” – tak brzmi po niemiecku jedna z najpopularniejszych kwestii „*Stawki...*” W poniższej wypowiedzi poznamy od razu hasło kontaktowe francuskiego ruchu oporu: „*In Paris werden die lieblichsten Kastanien feilgeboten am Place Pigalle*”. Treść niektórych kwestii została złagodzona, inne podano w sposób bardziej dobitny. Uwaga Dibeliusa z odcinka „*Żelazny krzyż*”: „w tym kraju polujemy nie na zwierzęta, lecz na podludzi”, nie została przetłumaczona dosłownie. Kuzynka Edyta, podczas dramatycznej rozmowy z Hansem, który się ujawnia, powtarza dwa razy „jesteś Polakiem”. W oryginale stwierdzenie to pada tylko raz.

Niemieccy producenci opatrzyli kilkoro bohaterów innymi nazwiskami. Przykładowo Stedtke nazywa się Stängl, Gerda Laschke z odcinka „*Oblężenie*” otrzymała nazwisko Gelert, gestapowiec Lohse nazywa się Leise, natomiast standartenführer Max Dibelius – Dupalius (choć w napisach pojawia się jego pierwotne nazwisko).

Ideał niemieckiego antyfaszysty

Serial cieszył się w byłej NRD dużym powodzeniem i też otrzymał status kultowego. Pojawiła się nawet seria opracowań książkowych na temat kapitana Klossa, wydana przez Deutscher Militärverlag, z których ostatnie ukazało się w 1990 r. Zastanawiające, że tamtejsi widzowie polubili agenta Janka, mimo że stale wyprowadzał w pole ich rodaków, chociaż hitlerowców. Ingo Loose, autor artykułu poświęconego „*Stawce...*” w pracy zbiorowej pt. „*Deutschland und Polen. Filmische Grenzen und Nachbarschaften*” tłumaczy to następująco: „*Można było identyfikować się z człowiekiem, który wprawdzie wyglądał i zachowywał się jak Niemiec, ale jednocześnie całym sobą uosabiał sprzeciw wobec Trzeciej Rzeszy i tym sposobem wspaniale wpisywał się w antyfaszystowski charakter NRD.*” Wschodnioniemiecka krytyka także wysoko oceniła polską produkcję. W 1970 r. Nagrody Telewizji NRD otrzymali obaj reżyserzy: Janusz Morgenstern i Andrzej Konic, scenarzyści: Zbigniew Safjan i Andrzej Szypulski oraz Stanisław Mikulski i autor zdjęć Antoni Wójtowicz.

Obecnie na jednym z portali internetowych można kupić wszystkie części serialu na DVD za niebagatelną sumę 35,99 euro. Ciekawej lektury dostarczają teksty recenzentów. Jedna osoba cieszy się na „nostalgische Abende”, spędzane na oglądaniu przygód Hansa Klossa, inna zauważa, że historia opowiadana w filmie ciągle „przykuwa do fotela”, na co wpływa m. in. wysoki poziom aktorstwa. Mimo mankamentów synchronizacji i zbyt łagodnego, zdaniem niektórych, przedstawienia gestapowców i oficerów Abwehry, Niemcy polecają do oglądania zarówno serial „*Sekunden entscheiden*”, jak i jego kontynuację w reżyserii Partyka Vegi, która nosi tytuł „*Hans Kloss, Spion zwischen zwei Fronten*” (w oryginale „*Stawka większa niż śmierć*”).

Co się tyczy polskich widzów, oczywiście niemieckojęzycznych, to jeśli ktoś dobrze zna oryginał, oglądanie „*Sekunden entscheiden*” powinno dostarczyć mu wiele rozrywki. Ewentualnie mógłby obejrzeć jeszcze „*Vier Panzersoldaten und Hund*”; tu nie ma najmniejszych wątpliwości, co oznacza tytuł...

Jadwiga Zabierska

Nagroda Literacka

NIKE 2015

Nagroda Literacka NIKE jest najważniejszą nagrodą literacką w Polsce. Już od 28 lat promuje ona polską literaturę współczesną oraz wyróżnia najciekawszych autorów roku poprzedniego. Na początku września poznamy siedmiu finalistów konkursu, a w pierwszą niedzielę października jego zwycięzcę. Otrzyma on statuetkę dłuta Gustawa Zemły oraz 100 000 zł. Już teraz jednak znamy dwadzieścia wyróżnionych tytułów, więc gorąco zachęcam do zapoznania się z nimi.

Nominowane powieści to: „*Matka Makryna*” Jacka Dehnela (W.A.B.), „*Guguly*” Wioletty Grzegorzewskiej (Czarne), „*Sońka*” Ignacego Karpowicza (Wydawnictwo Literackie), „*Wschód*” Andrzeja Stasiuka (Czarne), „*Księgi Jakubowe*” Olgi Tokarczuk (Wydawnictwo Literackie), „*Szum*” Magdaleny Tulli (Znak), „*Drach*” Szczepana Twardocha (Wydawnictwo Literackie). O nagrodę ubiega się również 7 tomików poetyckich: „*Świat fizyczny*” Łukasza Jarosza (Znak), „*Klangor*” Urszuli

Kozioł (Wydawnictwo Literackie), „*Na uka o ptakach*” Michała Książka (Fundacja Sąsiedzi), „*Umlauty*” Tomasza Pietrzaka (Forma), „*Przez sen*” Jacka Podsiadło (Teatr NN Brama Grodzka), „*Kochanka Norwida*” Eugeniusza Tkaczyszyna-Dyckiego (Biuro Literackie), „*Asymetria*” Adama Zagajewskiego (a5), jedna biografia: „*Strzelecki*” Magdaleny Grochowskiej (Świat Książki), dwa eseje: „*Prześlona rewolucja*” Andrzeja Ledera (Krytyka Polityczna), „*Pupilla*” Sylwii Chutnik (Znak).

Małgorzata Gąsiorowska

Katarzyny Przyłuskiej-Urbanowicz (słowo/obraz terytoria), dwa reportaże, „*Angole*” Ewy Winnickiej (Czarne) oraz „*Cudowna*” Piotra Nesterowicza (Dowody na istnienie), a także tom opowiadań „*W krainie czarów*” Sylwii Chutnik (Znak).

Faktem jest, że swego czasu nagroda NIKE wzbudzała pewne kontrowersje. Wielu miłośników książek zarzucało organizatorom oderwanie od rzeczywistości i nominowanie powieści, które nie interesowały przeciętnego czytelnika, a jedynie profesorów, artystów i krytyków zasiadających w jury. Na szczęście uwagi te wzięto sobie do serca i od pewnego czasu autorzy, którzy dostają się do ścisłej dwudziestki, są nie tylko znani, ale i bliscy szerszej publiczności.

Tak też stało się w tym roku. Większość wybranych tytułów już od dłuższego czasu króluje na listach polskich bestsellerów i od maja, a więc od czasu ogłoszenia nominacji, nie ustają gorące dyskusje na temat tego, kto najbardziej zasługuje na tę nagrodę. Faworytów jest wielu. Śmiało można powiedzieć, że najmocniejszą tegoroczną kategorią jest powieść, a tu w czytelnicznych rankingach na prowadzenie wysuwa się Olga Tokarczuk, a zaraz za nią pojawiają się Szczepan Twardoch oraz Ignacy Karpowicz. Jeżeli chodzi o pozostałe kategorie, to najwięcej zwolenników mają Sylwia Chutnik oraz Ewa Winnicka.

Jedno jest pewne. W tym roku cel organizatorów został osiągnięty. O konkursie jest głośno, ludzie prześcigają się w komentarzach, a nominowane książki znikają z księgarskich półek w mgnieniu oka. Może i Wy kusicie się na którąś z nich?

* * *

Po więcej informacji o tym, co warto czytać, zapraszam na www.magotaczyta.blogspot.de oraz www.facebook.com/magotkowo. Chętnie odpowiem tam na wasze pytania i ewentualne sugestie.

RZECZOZNAWCA samochodowy

Kfz-Sachverständiger

Piotr Sobiecki

Doradztwo i konsultacje!

Wyceny i kosztorysy w zakresie uszkodzeń powypadkowych pojazdów osobowych, motocykli i aut dostawczych.

Opinie techniczne sporządzane są według prawa niemieckiego i w języku niemieckim.

Na wyceny szkód powypadkowych dojeżdżamy w miejsce podane przez klienta.

Kfz-Sachverständigenbüro Peter Sobiecki

Joseph-Dollinger-Bogen 18
80807 München

tel.: 089/35656771

tel. kom.: 0177/5181461

fax.: 089/35656772

e-mail: info@ps-gutachter.de
www.ps-gutachter.de

NAUKA jazdy

Perlacherstr. 67

81539 München

Giesing

PKW-LKW-KRAD

FAHRSCHULE BATYRA

tel.: 089 69 77 73 74

Mobil: 0176 210 412 79

www.fahrschule-batyra.de

prawo jazdy również w j. polskim w kategoriach:
B - BE - C1 - C1E - C - CE

Warsztat samochodowy

Bosch Car Service Dachau

AUTOGAS KARLSFELD

Sławomir Ratajczyk

85757 KARLSFELD, Dieselstr. 17

tel. 0152/287 95 199, tel. 08131/3186190

e-mail: sfafik@interia.pl

bosch-carservice-dachau.de

Autogaz • Elektronika • Mechanika

www.autogasmuenchen.com
info@autogasmuenchen.com

WARSZTAT mechaniki samochodowej

GibGas Paweł Kfz Werkstatt UG

Bodenseestr 222, 81243 München

tel.: 089 41612234 i 089 26214696

Na terenie Monachium działamy od 2007 r.

Zespół sześciu wykwalifikowanych mechatroników gwarantuje najwyższą jakość wykonywanych usług. Części samochodowe zakupujemy od różnych dystrybutorów, co pozwala nam na utrzymanie korzystnych cen.

ZAPRASZAMY

NAPRAWY I SERWIS:

- instalacji gazowych
- mechaniki i elektroniki
- blacharstwo, lakiernictwo
- obsługa firmowych flot samochodowych

PRZYKŁADOWE CENY USŁUG:

- Diagnostyka komputerowa Launch lub VCDS lub Vag Can Pro 39€
- Sprawdzenie auta przed zimą (Wintercheck) 29€
- Wymina tarcz i klocków hamulcowych (przód Passat b5 1,9TDI z materiałem) 199€
- Klimaservice (400 g R134a inkl.) 49€

STUTTGART

Erligheimer Str. 8

70437 Stuttgart

Öffnungszeiten

Mo.-Fr. 10.00-20.00 Uhr

Sa. 09.00-17.00 Uhr

Tel. 0711 8107 4899

stuttgart@lukullus-laden.eu

Polnische Spezialitäten Lukullus

Die beste Wurst aus Polen

Der beste Kuchen aus Polen

www.lukullus-laden.de

AUGSBURG

Klausstraße 24

86167 Augsburg

Öffnungszeiten

Mo.-Fr. 10.00-20.00 Uhr

Sa. 10.00-17.00 Uhr

Tel. 0821 9072 8861

augsburg@lukullus-laden.eu

Auto-Remi

specjaliści z ponad 10. letnim doświadczeniem w naprawach samochodowych

PRZYKŁAD:
wymiana 4 kół
z wywarzeniem
od **25 EURO**

- serwis i naprawy opon
- przeglądy techniczne (TÜV/HU)
- przygotowanie samochodu do przeglądu
- inspekcje regularne według specyfikacji producenta
- kompleksowe naprawy samochodu (np. silnika, skrzynie biegów itd.)
- roboty blacharskie i lakiernicze
- naprawy powypadkowe
- pomoc administracyjna po wypadku (rzeczoznawstwo, adwokat itd.)

pn. - pt. 09:00 – 18:00
sb. 09:00 – 13:00

Auto-Remi

Geretsriederstr. 3

81379 München

Tel: 089 787 47 580

Fax: 089 71998275

Mobil 0173 79 28 303

Impressum

WYDAWCA: Grzegorz Spisla - werbe-agentur spisla Kreuzackerstr. 44, 84036 Kumhausen; **KONTAKT:** tel. +49 871 97 46 335, fax +49 3222 1460 899, e-mail: redakcja@mm-gazeta.de;
REDAKTOR NACZELNY: Bogdan Żurek. **WSPÓŁPRACA:** Magdalena Felchnerowska. Zamieszczone teksty podlegają prawu autorskiemu. Przetwarzanie tylko za zgodą wydawcy. Redakcja nie odpowiada za niezamówione artykuły i zdjęcia. Za treść ogłoszeń, artykułów sponsorowanych oraz reklam redakcja i wydawnictwo nie ponoszą odpowiedzialności. **DRUK:** Sonar Sp. z o.o., ul. Kostrzyńska 89, 66-400 Gorzów Wlkp., tel. (+48 95) 736 88 35, e-mail: biuro@sonar.pl, www.sonar.pl; **NAKLAD:** 8000.

HERAUSGEBER: werbe-agentur spisla Kreuzackerstr. 44 84036 Kumhausen **KONTAKT:** Tel. +49 871 97 46 335, Fax +49 3222 1460 899, e-mail: redakcja@mm-gazeta.de;
Der Inhalt unterliegt dem Urheberrecht. Die Verwertung aller Beiträge ist nur mit der schriftlichen Zustimmung des Herausgebers gestattet. Für unverlangt eingesandte Bild- und Textbeiträge keine Gewähr. Herausgeber und Redaktion haften nicht für den Inhalt der veröffentlichten Anzeigen. **DRUCK:** Sonar Sp. z o.o., ul. Kostrzyńska 89, 66-400 Gorzów Wlkp., tel. (+48 95) 736 88 35, e-mail: biuro@sonar.pl, www.sonar.pl; **AUFLAGE:** 8000.

Konsulat Generalny RP w Monachium

Röntgenstr. 5, 81679 München
Tel.: 089/418 60 80;
www.monachium.msz.gov.pl

Deutsch-Polnische Gesellschaft München e.V.**Towarzystwo Niemiecko-Polskie w Monachium**

Postfach 70 04 44, 81304 München
Tel.: +49 89 785 29 54
mail@dpgm.de, www.dpgm.de

Krakauer Haus

Hinter Insel Schütt 34, 90403 Nürnberg
Tel.: 0911 22 41 20

Polska Parafia Katolicka Augsburg

Thommstr. 24B, 86153 Augsburg
Tel.: 0821/30749

Polska Parafia Katolicka w Ingolstadt

Gaimersheimerstr.32, 85057 Ingolstadt
Tel.: 0841/84845

Polska Parafia Katolicka Karlsruhe

Südendstr. 39, 76137 Karlsruhe
Tel.: 0721/24654

Polska Parafia Katolicka Ludwigsburg

Moldaust. 20, 71638 Ludwigsburg
Tel.: 07141/893369

Polska Parafia Katolicka w Monachium

Heßstraße 24, 80799 München
Tel.: 089/273 22 00

Polska Parafia Katolicka w Norymberdze

Arminiusstr.21, 90402 Nürnberg
Tel.: 0911/473355

Polska Parafia Katolicka Regensburg

Plattlinger Str.6, 93055 Regensburg
Tel.: 0941/794478

Polska Parafia Katolicka Stuttgart

Zuckerbergstr. 9, 70378 Stuttgart
Tel.: 0711/564184

AD WOKACI:

BOROWSKA-WÜNSCH Krystyna
Schulstr.10, 80634 München
Tel.: 089/13038628

BRONSKA Renata

Klara-Heese-Str. 8, 81545 München
Tel.: 089/43519381

CZECH-GROLLMANN Anja

Nymphenburger Strasse 20, 80335 München
Tel.: 089/51 51 49 53

DEMACKER Izabela S.

Müllerstr. 40, 80469 München
Tel.: 089/85 63 63 55

DERKACZ Oskar

Sonnenstr. 27 / 2. OG, 80331 München
Tel.: 089/12 76 25 46

DUDEK Ilona

Oskar-von-Miller-Ring 31, 80333 München
Tel.: 089/287 297 330

GROBORZ Olaf

Donnersbergerstr. 46, 80634 München
Tel.: 089/13 95 83 72

MOTKOWSKI Christoph

Herzog-Wilhelm-Str. 21, 80331 München
Tel.: 089/218 955 62

PAZUR Maciej

Trappentreustr. 42, 80339 München
Tel.: 089 / 307 86 768, Mobil: 0176 / 77225482

PRZIBYLLA Alexander

Oskar-von-Miller-Ring 31, 80333 München
Tel.: 089/287 297 330

ULATOWSKI Witold

Karlstrasse 60, 80337 München
Tel.: 089/260 242 96

AUTO - USŁUGI:**AUTOGAS KARSFELD**

Dieselstr. 17, 85757 Karsfeld
Tel.: 0152 / 287 95 199

AUTO-REMİN

Geretsriederstr. 3, 81379 München
Tel.: 089 / 787 47 580

Paweł KFZ Werkstatt

Bodenseestr. 222, 81243 München/Neuauubing
Tel.: 089/262 14 696

Rzeczoznawca samochodowy – Piotr Sobiecki

Joseph-Dollinger-Bogen 18, 80807 München
Tel.: 089/35656771, Mobil: 0177/5181461

DORADZTWO PODATKOWE:**BRONSKA** Renata

Klara-Heese-Str. 8, 81545 München
Tel.: 089/43519381

JAROS Agnieszka

Zur Herrgottsruhe 6, 89335 Hochwang
Tel.: 08223/409 677

Klausenburgerstraße 9 Geb. C, 81677 München
Tel.: 089/909 387 85, Mobil: 0179/298 67 70

MADŻAROW Paweł

Werner-Eckert-Str. 4, 81829 München
Tel.: 089/99936501, Mobil: 0179 5468121

PRZIBYLLA Alexander

Oskar-von-Miller-Ring 31, 80333 München
Tel.: 089/287 297 330

DERA Swantje

Putzbrunner Str. 82, 81739 München
Tel.: 089/92927798

DORADCA PODATKOWY:**JAROS** Agnieszka

Klausenburgerstraße 9 Geb. C, 81677 München
Tel.: 089/909 387 85, Mobil: 0179/298 67 70

Zur Herrgottsruhe 6, 89335 Hochwang
Tel.: 08223/409 677

MADŻAROW Paweł

Werner-Eckert-Str. 4, 81829 München
Tel.: 089/99936501, Mobil: 0179 5468121

KSIEGOWOŚĆ:**BBL Service**

Paul-Heyse-Str. 6, 80336 München
Tel.: 089/322 123 78

BBS Sozoniuk Izabela

Jutastr.7, 80636 München
Tel.: 089/51997638, Mobil: 0162/4143601

Company Support GmbH

Bunzlauerstr. 38, 80992 München
Tel.: 089 / 96 05 27 47

CUKIERDA Dorota

Neutharder Str. 22, 76689 Karlsdorf
Tel.: 07251/349057

LASOTA Janina

Gaimersheimerstraße 19, 85057 Ingolstadt
Tel./Fax: 0841 1426098

LEKARZE:**OGÓLNY:****FELDMANN** Irena

Landsberger Str. 497, 81241 München – Pasing
Tel.: 089/ 88 14 89

PETZOLD Małgorzata

Rosenheimerstr. 79, 81667 München
Tel.: 089/48 95 67 49

RITTER Małgorzata

Adenauerstr. 6, 82178 Puchheim
Tel. 089 / 80 43 50

TYMIEC Marian

Steinstr.30 81667 München
Tel.: 089/488 493

ZADROŻNY Jacek

Therese-Giehse-Alee 33, 81739 München
Tel.: 089/67907332

GINEKOLOG:**KARASIŃSKI** Norbert

Bahnhofstr.41, 82152 Planegg k. München
Tel.: 089/859 55 59

KONIECZNY Adam

Marktler Str. 2A, 84489 Burghausen
Tel.: 08677/3001

SCHWARZ Mariusz

Karl-Köglsperger-Str. 31, 80939 München
Tel.: 089/311 99 57

STOMATOLOG:**JANUSZKIEWICZ** Olaf I.

Tegernseer Landstraße 29, 81541 München Giesing
Tel.: 089/652 327

JURECKI Katharina

Amalienstr. 60, 80799 München
Tel.: 089/39 37 20

KOZŁOWSKI Joanna

Marktplatz 7, 85375 Neufahrn
Tel.: 08165/48 66

SITEK Christian

Moosacher Str. 58c, 80809 München
Tel. 089 59 52 73

STEINBERG Richard i **DOMANSKI** Hanna

Müllerstr.27, 80469 München
Tel.: 089/2609541

ZNOROWSKI Marian

Am Oberanger 14, 85221 Dachau
Tel.: 08131/729440

LOGOPEDIA:**MACHOWSKI** ANNA & **KOLLEGINEN**

Teucherstr. 28, 81829 München
Tel.: 089/189 042 09

KARDIOLOG:**MURA** Roman

Tal 15/2, 80331 München
Tel.: 089/2166930

ORTODONTA:**GREMMINGER** Agnieszka

Berg-am-Laim-Str. 147, 81673 München
Tel.: 089/43 10 93 30

PSYCHOLOG KLINICZNY**I PSYCHOTERAPEUTA:****KACZMAREK** Anna

Schleissheimerstr.180, 80797 München
Tel.: 089/74492944, Mobil: 0152/0721 5774

PSYCHOTERAPEUTA, KINEZJOLOG**I HYPNOSE MASTER COACH:****STANKOWSKI** Marta

Jahnstr. 35, 80469 München
Tel.: 089/24405818, Mobil: 0177/4904328

NAUKA JAZDY:**BATYRA** Michael

Perlachstr. 67, 81539 München
Tel.: 089/69 77 73 74

OBSŁUGA FIRM:**AGS Agentur SZKULTECKA** Grażyna

Herzog-Wilhelm-Str. 21, 80331 München
Tel.: 089/86 36 98 32

SKLEPY:**LUKULLUS AUGSBURG** Polnische Spezialitäten

Klausstraße 24, 86167 Augsburg
Tel.: 0821/90728861

LUKULLUS AUGSBURG Polnische Spezialitäten

Erligheimer Str. 8, 70437 Stuttgart
Tel.: 0711/81074899

POLONIKA Polnische Feinkosten

Heßstr. 58, 80798 München
Tel.: 089/23050407

POLSAM

Von-der-Pfordten-Str. 1, 80687 München
Tel.: 089/51513316

R-MARK'T

Helene-Mayer-Ring 7a
80809 München
Tel.: 0176 / 62 65 16 69

SZKOŁY JĘZYKOWE:**SYCHer Sprachen Sprechen** Aneta Sych M.A.

Dachauer Straße 178, 80992 München
Tel.: 0172/786 94 59

TŁUMACZENIA:**BEMBNISTA** Ewa

Fasanen Str. 148, 82008 Unterhaching/München
Tel.: 015777453603, www.wordpro.eu

MILLER Agnieszka

Ismaninger Str. 65, 81675 München
Tel.: 089/688 5005

REISSIG Anna

Altstadt 105, 84028 Landshut
Tel./Fax 0871/97 50 44 59, Mobil: 0170/2 44 09 69

SYCHer Sprachen Sprechen Aneta Sych M.A.

Dachauer Straße 178, 80992 München
Tel.: 0172/786 94 59

WYPIJEWSKA-KOCHEMS Hanna

Gottfried-Böhm-Ring 43, 81369 München
Tel.: 089/78 65 21

UBEZPIECZENIA:**Polscy Doradcy Finansowi PLDF GmbH**

Hanauer Str. 3, 80992 München
Tel.: 089/590 68 590

SOWADA Łukasz

Thalkirchner Straße 184, 81371 München
Tel.: 089 41 41 41 351, Mobil: 0176/104 224 97

URODA:**Kosmetyczka Bionaturstudio**

Rheinstr. 39, 80803 München
Tel.: 089 / 66067815

Polski Salon Fryzjerski – OCHMANN

Landsbergerstr. 12, 80339 München
Tel.: 089/5023146

Salon Kosmetyczny

Züricher Str. 29, 81476 München
Tel.: 089/75937387

Salon Urody BaBea

Albert-Roßhaupterstr 112, 81369 München
Tel.: 0152/33856745

I N N E:**Agencja Reklamowa SPISLA**

Kreuzackerstr.44, 84036 Kumhausen
Tel.: 0871/97 46 335

Biuro Partnersko-Matrimonialne w Monachium

Tel: 089/326 00 321

FYDA – wsparcie językowe w sprawach

organizacyjno-finansowych
Wöhlerstr. 20, 81247 München
Tel.: 0170 / 2151 931

Naprawa komputerów – Usługi IT - Andrzej Skora

Richard-Strauss-Str. 23, 81677 München
Tel.: 0151 14754149

POLKWIAT – Kwiaty do Polski

www.polkwiat.eu Tel.: 07021861169

PIERWSZY W MONACHIMUM

Blisko 700 produktów z PL

NIKO

Von-der-Pfordten-Str. 1
80687 München
089 51513316

Godziny otwarcia:
Pon-Piątek od 8.30 - 19:00
Sobota 8.30 - 16.00

Nabiał
Wędliny
Konserwy
Garmażerka
Dania gotowe
Przyprawy
Używki
Słodyczne
Napoje
Alkohol
Prasa

Übersetzungen & Consulting

I N T E R S E R V I C E

Serdecznie zapraszam do korzystania z szerokiej oferty usług
Biura Tłumaczeń i Informacji Agnieszki Miller

- tłumaczenia zwykłe i przysięgłe wszelkich tekstów i dokumentów z języka polskiego na niemiecki oraz inne języki świata
- tłumaczenia ustne podczas negocjacji handlowych i konferencji, organizacja spotkań biznesowych, asysta podczas targów, kongresów, delegacji, rezerwacja hoteli, pomoc w organizacji wyjazdów turystycznych
- specjalistyczne tłumaczenia medyczne (pisemne i ustne)
www.leczeniewmonachium.pl
- pomoc w formułowaniu pism urzędowych i w wypełnianiu formularzy
- informacje dotyczące zawierania związków małżeńskich, podjęcia studiów wyższych, nostryfikacji dyplomów itd.
- pomoc w załatwianiu wszelkich spraw urzędowych w Niemczech oraz w Polsce (np.: legalizacje i transkrypcja dokumentów stanu cywilnego)

oraz

- profesjonalna obsługa firm jednoosobowych oraz spółek: rzetelna obsługa biurowa, doradztwo i pomoc w fazie podejmowania działalności gospodarczej oraz podczas jej wykonywania

Biuro Tłumaczeń i Informacji Agnieszka Miller
Ismaninger Str. 65, 81675 München

Tel. +49 (0)89 / 688 5005
Fax +49 (0)89 / 41929022

Mobil: +49 (0)172 / 7743443
Mobil: +49 (0)152 / 02019653
E-mail: post@a-miller.de

www.a-miller.de

KANCELARIA ADWOKACKA

Oskar Derkacz

Sonnenstr. 27 / 2. OG

80331 München

Fax: (089) 12 76 25 47

- Prawo Karne (obrona w sprawach karnych i wykroczenia)
 - Prawo Pracy (pomoc przy wypowiedzeniach i odprawach)
 - Prawo Cywilne (przygotowywanie i sprawdzanie umów)
 - Pomoc w nagłych wypadkach (aresztowanie, przeszukanie itp.)
- Gwarantujemy bezpośredni kontakt z adwokatem**
tel. kom.: 0179-41 94 26 4

Tel.: (089) 12 76 25 46

E-Mail: kanzlei@derkacz.net

Kancelaria Adwokacka

z a p r a s z a

Ilona Dudek

Rechtsanwältin
Fachanwältin für Familienrecht

Alexander Przibylla

Rechtsanwalt

prawo rodzinne . prawo pracy . prawo karne . prawo gospodarcze . prawo spadkowe .
regulacja wypadków drogowych . deklaracje podatkowe i księgowość

Oskar-von-Miller-Ring 31 . 80333 München
Telefon: 089 287 297 330 . Fax: 089 287 297 339

UDZIELAMY PORAD W JĘZYKU POLSKIM I NIEMIECKIM

Polski sklep w centrum Monachium!!!

POLONIKA

POLNISCHE FEINKOST

Oferujemy:

- Duży wybór polskich produktów
- Świeże wędliny
- Słodycze i ciasta
- Napoje i alkohole
- pierogi i gołąbki domowej roboty
- Najlepsze ceny

Heßstraße 58, 80798 München

Tel. 089/23 05 04 07

Handy: 01575 393 67 44

Email: sklep@polonika.info

www.polonika.info

Zapraszamy:

wt.-pt. 10:00 - 13:00

15:00 - 20:00

sob. 10:00 - 16:00

2 minuty od stacji „Theresienstrasse” linii U2